

“मातृभाषाको उन्नति नगर्ने जातिको पतन र विनाश हुन धेरैबेर लाग्दैन ।”
- बाल गंगाधर तिलक

“नारी मात्र पुरुषको पत्नी होइनन्, उनी राजनीतिक नेता, कार्यकर्ता पनि हुन् ।”
- क्रुप्सकाया

सम्पादकीय

ठोस कार्यान्वयन तर्फ उन्मुख हुन जरुरी

हाम्रो मुलुक कृषि प्रधान देश भएको सर्वविदितै छ । तर कृषि प्रधान देश हुनुको नाताले हरेक कुरामा भने आत्मनिर्भर नहुनुको दूरदशा भने दुई गुणा चारको दरले वृद्धि भइरहेको छ । यसो हुनुको मूल कारण आज हिजो, अस्ति भन्दा अझ बढी विकराल बनिरहेको छ । यस्तो परिस्थितिको जिम्मेवार को-कसले लिने भन्ने जिज्ञासा सर्वत्र उठेको छ । जसको जवाफ आमनागरिकले खोजिरहेका छन् । यद्यपि दिने आट, क्षमता जननिर्वाचित प्रतिनिधि अर्थात सार्वभौमसत्ता सम्पन्न संसद तथा सरकार हुनु पर्ने हो, त्यो नभईरहेको स्थिति विद्यमान छ । यस प्रकारको स्थिति विगत अनि वर्तमान संसद, सरकार कसैको पनि नभइरहेको अनुभूत गर्न सकिन्छ । ती दुवै समयको सरकार केवल आफ्नो सत्ता कसरी टिकाउने ध्येयले गर्दा आमनागरिक अनि देशको विकास, समृद्धिमा कसरी रफ्तार बढाउने भन्ने सवाललाई शिरोधार्य नगरेको स्पष्ट हुन्छ । आमनागरिकका सरोकारको विषयले प्राथमिकता नपाई रहेको प्रत्यक्ष - परोक्ष अनुभूति गरिरहेको अवस्था अहिले अझ जटिल बन्दै गएको छ । यसको ज्वलन्त उदाहरण हो, कृषि प्रधान मुलुकले कुनै पनि खाद्य सामग्रीदेखि अन्य कृषिजन्य वस्तुमा आत्मनिर्भर हुन नसक्नु हो । जसका लागि सरकार गम्भीर र समवेदनशील बन्ने पर्दथ्यो, त्यो नभइरहेको स्थिति छ । त्यसको निम्ति सरकारमा आसिन राजनीतिक दल मात्र होइन प्रतिपक्ष त्यसमा आमनागरिक, राष्ट्र, राष्ट्रियताप्रति सधै सचेत, सजग र जागरुक छौं भन्ने नतुन राजनीतिक दलकोसमेत चासो नरहेको दृष्टान्त तिनीहरूको गतिविधिले देखाउने गरेको छ । अतः त्यस्ता गतिविधि अनि क्रियाकलापले आमनागरिक र देशले चाहेको आत्मनिर्भरताको सवाल कसरी पूर्ण हुन सक्छ भन्ने प्रश्न त्यति कै उठिरहेको छ ।

त्यस तर्फ सरोकार पक्ष लगायत को-कसैले पनि बेलैमा खबरदारी सहित सचेत गराउने तर्फ अग्रसर हुनुपर्ने देखिन्छ । तब मात्र आमनागरिक र राष्ट्रले चाहेको आत्मनिर्भरका सवालहरूले पूर्णता पाउन सक्लान । अन्यथा जनसरोकार, जनजीविकासँगै देश समुन्नत दाँजोमा उभ्याउन अझै समय नलाग्ला भन्न सकिन्न । यसर्थ आमनागरिक, जनसरोकारका पक्षधरहरूले देशलाई आत्मनिर्भर र समुन्नत बनाउन मूलतः जनप्रतिनिधि र सरकारको ध्यान केन्द्रित गराउन जोडबल गर्नु पर्दछ । तद्अनुरूप सरकार अनि जनप्रतिनिधिहरूले पनि जनजीविका, जनसरोकारका साथै देशको विकास, समृद्धि अनि आत्मनिर्भरता तर्फ अग्रसर हुन सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्नु पर्दछ । यसको ज्वलन्त दृष्टान्त इण्डियाले भर्खरै चामल निर्यातमा रोक लगाउनु हो । इंडिया सरकारले यस वर्ष कम मनसुनका कारण धान उत्पादनमा कमी हुन सक्ने आकलन गरी देश भित्र खाद्यान्न अभाव हुन नदिन निर्यातमा रोक लगाएको इडियाको वाणिज्य तथा वैदेशिक व्यापार विभागले सूचना प्रकाशित गरी निर्यात रोक्ने घोषणा पनि गर्नु हो । यस प्रकारका कार्यलाई नेपाल सरकारले पनि गम्भीरताका साथ लिदै देशमा आइपर्ने संकट र समस्या जस्ता सवालमा दुरदर्शीता अपनाउदै ठोस कार्यान्वयन तर्फ उन्मुख हुनु जरुरी छ । नेपालले गत आर्थिक वर्ष ०७९/८० को ११ महिनामा १४ अर्ब ४४ करोड रुपैयाँ बराबरको २० करोड ८९ लाख किलो चामल आयात गरेको थियो । यस्तो अवस्थामा अब नेपाल सरकारले के उपाय सोच्ने हो वा उत्पादन बढाउने हो ? विषय जटिल छ ।

नेपाल आर्मी, इण्डियन आर्मी, ब्रिटिस आर्मी, सिंगापुर प्रहरीलगायत विभिन्न शारीरिक फिटनेशको लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।

MASTER RAJESH RAI
Owner/Training Director

GURKHA FITNESS & EDUCATION CENTRE

Seti Badh Marga Deep-16, Pokhara

+ 977 - 61 - 442292, 442293
+ 977 9803370473

E-mail : rairajesh56@yahoo.co.uk
www.facebook.com/gurkhatraining

भ्रष्टाचारमा सर्वदीय सहमति अहिलेको समस्या हो

-हेमन्त सेठाई

सुशासनका कुरामा हामीले खास गरी केही कुरालाई ध्यानमा राख्नुपर्छ।हामी कसरी सुशासनको पाटोमा चुक्छौं ? हामीले काम गर्न सकेनौं अथवा दोषी को हो ? किन हामीले एकले अर्कोलाई दोष लगाएर उम्किने प्रयास गरिरहेका छौं ? त्यो पाटोलाई हामीले मसिनो गरेर केलाउन सकेनौं जस्तो लाग्छ।

हामी ठुलाठुला भ्रष्टाचारका कुरा गर्दा राष्ट्रिय सहमतिका कुरा गर्छौं। भ्रष्टाचारको विषयमा पनि तीन जना नेता भेला भएर सेटल गर्न लागेको देख्छौं। तीन नेताको छलफलबाट बाहिर आएर सुशासन भयो भन्छौं। त्यो सम्भव हुँदैन। पहिलो कुरा हामीले भ्रष्टाचारको मूल जरो अझै काट्न सकेका छैनौं। त्यो नकाटेसम्म सुशासन कायम हुँदैन।

कर्मचारीतन्त्रमा रहेको ट्रेड युनियन भनेको के हो ? त्यसले अहिले के काम गर्छ ? अहिले पनि ट्रेड युनियनको नाममा हाजिर गर्ने टाप कस्ने चलन सरकारी अड्डामा छ। सिंहदरबार भित्र भएका ६० प्रतिशत कर्मचारीले काम गर्दैनन्। ३० प्रतिशत कर्मचारीले १० प्रतिशत कर्मचारीलाई दलाएर काम लगाउँछन्। बाँकी मन्त्रालय-मन्त्रालय घुम्छन्। पार्टीका काम गर्छन्। कर्मचारी सुरुवा बढुवा फाइल बोक्ने काम

गर्छन्। त्यसलाई कसरी रोक्ने ? यो गम्भीर सवाल छ। यसरी कर्मचारीलाई भरिया बनाउने शीर्ष नेताहरूलाई केही कारवाही हुँदैन। अनि हामी सुशासनका कुरा गर्छौं।

ललिता निवास प्रकरण छ। शारदाप्रसाद त्रिताल आयोगको प्रतिवेदनले स्पष्ट भन्छ, यो दोषी हो। तर शीर्ष नेता भएकै कारण कारवाही हुँदैन। कारवाही र शीर्ष नेता भनेका चुम्बकको समान ध्रुव जस्ता भएका छन्। अनुसन्धान अगाडि बह्दै जाँदा शीर्ष सँगसँगै उम्कदै भाग्दै गइरहेका छन्। त्यो किन हुन्छ। त्यसैले यो सबै कुरा बिग्रिदै छ।

अहिलेको समस्या भनेको भ्रष्टाचारमा सर्वदलीय सहमति हो। राष्ट्रिय सहमति गरेर नै भ्रष्टाचार भइरहेको छ। यसको मूल जरो काट्नुपर्छ। अहिले पनि हरेक काण्ड सुन काण्ड, ललिता निवास, पशुपतिका जलहरीका कुराहरू सहमति हुँदै सकिँदै गएका छन्।

यो कुरालाई मध्यनजर गरेर कर्मचारी तन्त्रमा हाजिर गर्ने टाप कस्ने ‘हाटा’ प्रविधि र हरेक निर्णयमा राजनीतिक हस्तक्षेप योबाट टाढा रहनुपर्छ। अनि मात्र सुशासनको निम्ति बाटो खोल्न सकिन्छ। अर्को नेता संसद मन्त्री हुने प्रवृत्ति छ। नेता सांसद हुने तर मन्त्री विज्ञ समूहबाट त्याउने हो। यो भयो भने यहाँ टिकट

किन्ने, चुनावमा गरेको खर्च उठाउनुपर्छ भन्ने हुँदैन। एउटा व्यक्ति पटक-पटक मन्त्री बन्न खोज्छ। यो अवस्थामा कसरी सुशासन कायम हुन्छ ?

ट्रान्सपरेन्सी इन्टरनेशनलले २०२० मा नेपालको प्रधानमन्त्री (केपी शर्मा ओली) को नाम राखेर भ्रष्टाचारीलाई अंगालो हाल्नु हुन्छ, भनेर रिपोर्ट निकाल्यो। यस्तो रिपोर्ट आउँछ भने हामी कुन धरातलमा छौं ? हाम्रो कार्यशैली कस्तो छ, भनेर मालपोत र यातायात कार्यालय गएर हेर्दा थाहा हुन्छ। त्यसैले यी सबै कुराहरूलाई समेटेर यसलाई सुमार्गमा लाने प्रयास भयो भने सुशासन हुन्छ जस्तो लाग्छ। होइन भने हामीले बहसहरू धेरै गर्यौं तर यसलाई कार्यान्वयनको निमित्त पहल पनि गर्नुपर्छ। यो विषयमा राज्यको ध्यान जाओस्।

अर्को, अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था फेसबुक, ट्विटर पनि करको दायरामा आइसके। तर हाम्रो देशका उद्योगपति विनोद चौधरीले कति कर तिर्छन् ? सम्पत्तिको हिसाब गर्दा उनले सबैभन्दा बढी कर तिर्नुपर्ने हो। तर त्यो भएको छैन। उनी सबै भन्दा बढी कर तिर्ने पाँच समूहमासमेत पर्दैनन्। यत्ता रेकर्ड हामीले राख्नुपर्छ।

एउटा किसान १० किलो मल पाउन २० घण्टा हिँडेर बजार पुग्छ। मन नपाएर उ

खाली हात फर्किनुपर्छ। तर अनुदान विनोद चौधरीको अकबरे खोर्सानीले पाउँछ। किसानले मल पाउँदैन। अनि कृषि मन्त्रालय हैन हामी त अहिले अत्याधुनिक प्रविधिमा छौं अनुदान बाँडेका छौं भन्छ। यो भन्दा विडम्बना के हुन्छ ?

सरकारका हरेक क्षेत्रमा सुशासन हुनुपर्छ। त्यसको लागि सही बाटो समातेको जस्तो अहिले पनि देखिँदैन। तर अहिले यो नक्कली भुटानी शरणार्थी प्रकरण होस् वा ललिता निवास प्रकरण होस् यो सन्दर्भमा गृहमन्त्रीले नेताको कामलाई आम नागरिकले आशाको किरण मानेका छन्। यो सवाल टुंगोमा पुगेमा सुशासनको सुरुवात त्यही बाट हुन्छ। यसलाई सुशासनको सुरुवाती बिन्दु मान्न सकिन्छ। यो अनुसन्धानमा शीर्ष नेतालाई भ्रष्टाचारले किन छुँदैन भन्ने प्रश्न गर्ने ठाउँ नराख्नुहोला। (काठमाडौँको दरबारमार्गस्थित पेभेलियन हलमा खबरहब, रेडियो क्यान्डिड र इस्टिच्युट फर सोसियो इकोनोमिक एण्ड स्ट्राटेजिक स्टडिज (आईएसएसआर)ले आयोजना गरेको ‘सुशासन’ सम्बन्धी अन्तरक्रिया कार्यक्रममा अन्तर्राष्ट्रिय सम्बन्धको विद्यार्थी तथा राजनीतिक विश्लेषक हेमन्त सेठाईले राखेको धारणाको सम्पादित अंश)

खबरहबबाट

प्रधानमन्त्री र सहरी विकास मन्त्रीको बलि बनिन् भूमि मन्त्री रन्जिता श्रेष्ठ

- रुपा थापा

२०७२ साल भदौ ७ गते टिकापुर हत्याकाण्ड भएको थियो । सो घटनामा केही सुरक्षाकर्मीसहित दुधे बच्चाेले समेत आफ्नो ज्यान गुमाउनुपर्थो । आम सर्वसाधारण पनि उत्तिकै घाइते भए । त्यसवेला मुलुकको प्रधानमन्त्री सुशील कोइराला थिए । उनी मुलुकमा संविधान निर्माणको अन्तिम प्रक्रियामा थिए । आआफ्नो जिल्लामा आआफ्नो धर्म, संस्कृति र जातअनुसारको नामकरण हुनुपर्ने मागसहित आम सर्वसाधारण सडकमा उत्रिएका थिए । २०७२ साल असोज ३ गते नेपालमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक संविधान आयो ।

जनताले आफ्नो र राष्ट्रको हि तगर्ने जनप्रतिनिधि आफैले मतदान गरेर छान्न थाले । त्यही समयमा भारतले पनि नाकाबन्दी गर्थ्यो । यता, २०७२ भदौ ७ गते भएको टिकापुर हत्याकाण्डमा सरकारले संविधान जारी भएपछि सो घटनाको नाइके भन्दै रेशम चौधरीलाई पक्रा उगर्न पक्राउ पूर्जी जारी गर्‍यो ।

पक्राउ पूर्जी जारी भएपछि चौधरी फरार भए । २०७४ सालको प्रतिनिधिसभा तथा प्रदेशसभा निर्वाचनमा उनले राजपाबाट उम्मेदवारी दिए । उनी कैलाली क्षेत्रनम्बर १ बाट ३४ हजार ३४१ मतसहित विजयी भए । रेशम चौधरी त्यतिवेला प्रहरीको फरार सूचीमा थिए ।

तर, कैलालीका जनताले उनीमाथि विश्वास गरे । र, विजयी गराए । यता, जनताले विजयी गराएपछि चौधरी अदालतमा आएर आत्मसमर्पण गरे । तर, आफ्नो इमान्दारिता देखाएर आत्मसमर्पण गर्दागर्दै पनि अदालतले उनलाई जन्मकैदको फैसला सुनायो ।

नेपालमा जतिपनि राजनीतिक दल छन्, तीनीहरूले राजनीतिक परिवर्तनका लागि मान्छे मारेका छन् । चाहे त्यो २००७ सालमा नै होस् या २०४६ साल । त्यसैगरी, २०६२-०६३ सालमा पनि मान्छे नै मारेर राजनीतिक परिवर्तन भएको थियो ।

हिजो नेकपा एमाले, नेपाली कांग्रेस, नेकपा माओवादी केन्द्र र मधेशी दलका

नेता तथा कार्यकर्ताहरूले राजनीतिक परिवर्तनका लागि भन्दै मान्छे मारेर सत्तामा पुगे । उनीहरूले सयौँदेखि हजारौँ नेपालीको ज्यान लिँदा समेत राजनीतिक परिवर्तन भनेर जेल बस्नु परेन ।

तर, मान्छे नै नमारेका रेशम चौधरीलाई जन्मकैदको फैसला सुनाइयो । आमसर्वसाधारणले पनि चौधरीमाथि अन्याय भएको भन्दै आवाज समेत उठाउँदै आएका थिए । अन्य पार्टीका नेताहरूले मान्छे मार्दा उनीहरूलाई जेल नहाल्ने तर चौधरीलाई हाले भनेर सर्वसाधारणले चर्को विरोध गरेका थिए । चौधरी जेल गएपछि उनकी पत्नी रन्जिता श्रेष्ठको नेतृत्वमा नागरिक उन्मुक्ति पार्टीको स्थापना गरियो ।

गत मंसिर ४ गतेको निर्वाचनमा कैलाली निर्वाचन क्षेत्रनम्बर १ बाट ३० हजार ४०४ मतसहित श्रेष्ठ निर्वाचित भइन् । २०७४ सालमा कैलालीका जनताले चौधरीलाई विजयी गराए । जनताको विश्वासको कदर गर्दै उनले आत्मसमर्पण गरे । यता, २०७९ सालको चुनावमा

चौधरीको इमान्दारिताको कदर गर्दै कैलालीका जनताले चौधरीकी पत्नी श्रेष्ठलाई विजयी गराए । रेशमलाई कारागारबाट उपचारका लागि वीर अस्पताल लर्गिँदा पनि उनको हात खुट्टा बाँधिएको भिडियो वा फोटो सार्वजनिक हुँदा जनताले चर्को विरोध गरे ।

जनताले चौधरीको त्याग देखेर उनकी पत्नी रन्जितालाई सांसद बनाए । उनी सदनमा गराइन् । नेकपा माओवादी केन्द्रसँगै नागरिक उन्मुक्ति पार्टी पनि सरकारमा पुग्यो । चौधरीकी पत्नी श्रेष्ठ भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री बनिन् ।

त्यसैगरी, प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालले चौधरीलाई राष्ट्रपतिबाट आममाफी दिने निर्णय गरेपछि राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले उनको जन्मकैद सजाय मिनाहा गरिदिए । उनी जेलमुक्त भए । अहिले पनि चौधरीकी पत्नी रन्जिता श्रेष्ठ भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्री छन् ।

छिमेकी मुलुक भारतले अहिले

बाँकी तेश्रो पातोमा

पाठक मन्थन

अझ स्तरीयता कायम हुन सकोस्

श्रीसम्पादकज्यू,

सबैभन्दा पहिला हामी नारी पाठक त्यसमा पनि निरन्तर १३ वर्षदेखि पढ्दै आएको नाताले प्रकाशित दिन परिवर्तन भएकोमा शुभेच्छा सहित अझै ताजाताजा खबर, लेख, रचना, भाषा साहित्य, स्वास्थ्य, प्रदेश, अर्थतन्त्रका क्षेत्र बारे पढ्न, देख्न अवसर मिल्न सकोस भन्ने कामना गर्दछौं । हामीले भन्न खोजेको विगत लामो समयदेखि सरासर प्रकाशन हुँदै आएको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले यो अंक देखि पुनः सोमबार कै दिन आफ्नो प्रकाशन शुभारम्भ गरेकोमा विशेष बधाई अनि शुभकामना व्यक्त गर्दछौं । प्रत्येक हप्ताको बुधवारको सट्टा सोमबार प्रकाशन हुन लागेको जानकारी अधिल्लो अंकमा प्रकाशित सूचनाबाट थाहा पाएका हौं । त्यसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाका सम्पूर्ण परिवारलाई धन्यवाद सहित अझ स्तरीयता कायम गर्दै अगाडि बढ्न सकोस् भन्ने शुभेच्छा पनि व्यक्त गर्दछौं । यसरी सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले आफ्नो प्रकाशन दिनलाई परिवर्तन गरे भैं हरेक अंकमा पाठ्य सामाग्रीहरू पनि परिवर्तन गराउन सक्ने खालका हुन सकोस र हुनुपर्छ भन्ने हाम्रो सुभाब, आग्रह छ । यसलाई पक्कै पनि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको टिमले ग्रहण गर्दै पाठ्य सामग्री समाचार, लेख रचनासमेत उत्कृष्ट, सन्देशमूलक, सचेतनामूलक हुनेमा हामी पूर्ण आशावादी छौ, धन्यवाद !!

- कृष्ण कुमारी चाम्लिङ - धरान-८, सुनसरी, जुनुमाया लिम्बू- फेदेम, पाँचथर, सुनिता आठपहरिया, धनकुटा - ७, धनकुटा, चिरी देवी मगर - गजुरी, धादिङ, उषा गुरुङ - रातमाटे, पोखरा ।

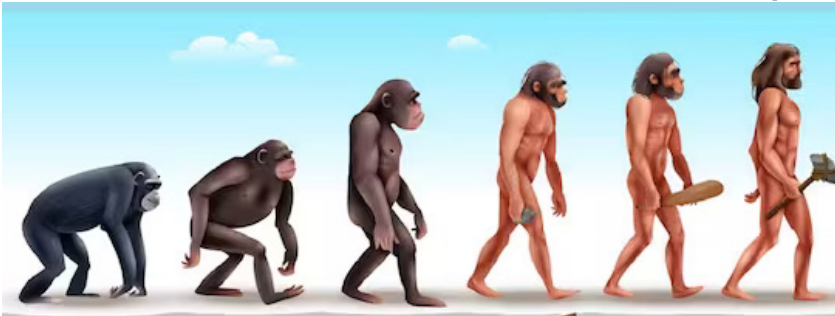
नयाँ पाठकको भावना बुझियोस्

श्री सम्पादकज्यू

हामीले सधैंको बुधवार अर्थात् हरेक हप्ताको बुधवार पढ्दै अनि सामाजिक सञ्जाल फेसबुकमा हेर्दै आएको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार अबोपरान्त हरेक सोमबार पढ्न र हेर्न पाउने भएको अग्रीम जानकारी गराउने प्रकाशक तथा व्यवस्थापकप्रति धन्यवाद दिन चाहन्छौं । यसो गर्दा सधैं बुधवार प्रकाशित हुने सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार किन, के कारण भन्ने हाम्रो जिज्ञासासमेत नआउने भएको छ । हामीले पूर्व प्रकाशित सूचना अनुसार नै सोमबार खोजतलास गरी आफ्नो प्रति सुरक्षित गर्न सक्नेमा ढुक्क छौं । त्यसका लागि पनि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार परिवार प्रति धन्यवाद नदिई रहन सक्दैनौं । यसरी व्यवस्थापकीय पक्ष बारे अगाडि नै जानकारी गराई हामी जस्ता पाठक, ग्राहक, शुभचिन्तक, सहयोगीहरूलाई सूचित गराउनु अति उत्तम भएको ठहर हामीले गरेका छौं । जसले गर्दा व्यवस्थापन पक्षको जिम्मेवारी महत्वपूर्ण हुन्छ भन्ने पाठ अन्य क्षेत्रकालेसमेत सिक्नु पर्ने देखिन्छ । यसका लागि पनि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको पुरै प्रकाशन, सम्पादन अनि व्यवस्थापन पक्षलाई हार्दिक धन्यवाद पुनः दिन चाहन्छौ ।

रत्नकाजी श्रेष्ठ- बनेपा, काभ्रेपलाञ्चोक, जगतजंग किराती - धरान - १७, सुनसरी, दिल बहादुर याक्खा -खाँदवारी-५, संखुवासभा, सुभास तामाङ-हेटौँडा-७, मकवानपुर, चन्द्रदेव कुलुङ-महाकुलुङ-०६, सोलुखुम्बु ।

वैज्ञानिक खोज : यस्तो जीन जसका कारण मानिस सिधा हिँड्न थाले !

मानव विकासको इतिहासमा सबैभन्दा ठूलो घटना हाम्रा पुर्खाहरूको सीधा हिँड्ने क्षमता मानिन्छ। धेरै बैज्ञानिकहरूको विश्वास छ कि यसैको कारणले गर्दा मानिसले आफूलाई अन्य जनावरहरूबाट अलग गरेर वुद्धिमान प्राणीको श्रेणीमा आउन सक्छ। किनभने हातको स्वतन्त्रता बिना, मानिस उपकरण बनाउनमा सलंगन हुँदैन र उसको सभ्यताको विकास हुँदैन। तर के यसको कुनै आनुवंशिक कारण थियो? नयाँ अध्ययनमा, बैज्ञानिकहरूले दावी गरेका छन् कि उनीहरूले मानिसलाई सीधा हिड्न जिम्मेवार हुने जीन पत्ता लगाएका छन्।

गहिरो शिक्षा र बहुविध अनुसन्धानको
संयोजनमा

कोलम्बिया युनिभर्सिटीका अनुसार
अन्वेषकहरूले जीनोमसँग सम्बन्धित धेरै
अध्ययन र गहिरो अध्ययनलाई संयोजन
गरेर आफ्नो अनुसन्धान गरो। तिनीहरूको
सहयोगमा, उहाँले प्राइमेटहरूमा कंकाल
परिवर्तनहरूको लागि जिम्मेवार जीनोम
क्षेत्रहरूको पहिलो नक्सा सिर्जना गर्नुभयो।
जसले तिनीहरूलाई सीधा हिंडन सक्षम
बनायो, र त्यसपछि इतिहासको ज्वार बदल्यो।
धेरै उपयोगी नक्सा

नक्साले देखाउँछ कि यी परिवर्तनहरूका लागि जिम्मेवार जीनहरू प्रारम्भिक

मानिसहरूलाई विकासवादी फाइदा दिन प्राकृतिक चयनबाट सवैभन्दा बढी प्रभावित थिए। व्यवहारिक स्तरमा, अनुसन्धानकर्ताहरूले कम्मर, घुँडा र पीठसँग सम्बन्धित आनुवंशिक भिन्नताहरू र कंकाल विशेषताहरू पहिचान गर्न सक्थे थिए जसले अमेरिकी वयस्कहरूमा अपाङ्गता निम्त्याउँछ, विज्ञान जर्मनमा प्रकाशित अध्ययनका सह-लेखक तरजिन्दर सिंहले भने।

घण हजार एक्स रे डाटा
अध्ययनको लागि, अन्वेषकहरूले यूके
बायोबैंकबाट घण्णण पुरै शरीरको एक्स-रेहरू
प्राप्त गरे र एक्स-रे छविहरूलाई मानकीकरण
गर्न र गुणस्तर समस्याहरू हटाउन,
त्यसपछि, सही रूपमा कंकाल सुविधाहरू
मापन र विश्लेषण गर्न गहिरो शिक्षा
एल्नोरिदमलाई तालिम दिए।

एक विशेष विधि प्रयोग गर्नुहोस्
शोधकर्तारुले जीनोम-वाइड
एसोसिएशन स्टडीज नामक नयाँ विधि
प्रयोग गरे। यसमा, वैज्ञानिकहरूले एक विशेष
अवस्था वा विशेषतासँग जीनको सम्बन्ध
प्रमाणित गरे, उनीहरूलाई जीनोमको विशिष्ट
क्षेत्रहरू, अर्थात् मानव कंकालसँग सम्बन्धित
डीएनएका सम्पूर्ण सेटहरू पहिचान गर्न
अनुमति दिए। यसका लागि उनले मानव
जीनोम स्क्रान गरे।

विशेष सुविधाहरूको अनुसन्धान
यसबाट, शोधकर्ताहरूले क्रोमोजोमका
क्षेत्रहरू पहिचान गरे जुन दूध महत्त्वपूर्ण
कंकाल कारकहरू जस्तै काँचको चौडाइ,
धड्को लम्बाइ, र टिबिया र फेमर बीचको
कोणमा भिन्नताहरूसँग सम्बन्धित थियो।
यो विश्लेषण गरेपछि, शोधकर्ताहरूले
जड्छु क्षेत्रहरू पहिचान गरे जुन कंकालको
विकासलाई नियन्त्रण गर्ने जीनसँग सम्बन्धित
थिए।

द्विवाद जीन
शोधकर्ताहरूले पत्ता लगाए कि जङ्गल
क्षेत्रहरू मध्ये धेरै मानव जीनोमको “दुता
क्षेत्रहरू” सँग ओभरल्याप हुन्छन्। जुन
ठूला वानरको समान क्षेत्र अर्थात् एपको
तुलनामा धेरै छिटो विकास भएको देखिएको
छ। अध्ययनका सह-लेखक विगनेश एम
नरसिंहमानले भने कि उनीहरूले के हेरिरेहका
थिए त्यो पहिलो जीनोमिक प्रमाण हो कि
आनुवंशिक भिन्नताहरूले कंकाल अनुपातलाई
असर गर्ने छनौट दबाव दिन्छ। यसले घुँडाको
सहारा लिएर दुई खुट्टामा हिड्ने चरणमा पुग्न
मद्दत गर्यो।

यस अध्ययनको माध्यमबाट शोधकर्ताहरूले आज मानिसको स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित धेरै रोचक तथ्यहरू पनि पत्ता लगाएका छन्। उदाहरणका लागि, यदि नितम्बको चौडाइ र व्यक्तिको लम्बाइको अनुपात बढी छ भने, यसले कम्मरमा दुखाइ र ओस्टियोआर्थराइटिसको सम्भावना बढाउँछ। मानिसको हड्डीको लम्बाइ र उचाइको उच्च अनुपातले घुँडा दुख्ने जस्ता समस्याहरू ल्याउन सक्छ। जबकि घड्को लम्बाइको ठूलो अनुपातले ढाड दुख्ने गर्छ। यी सबैको कारण जीवनभर जोर्नीहरूमा लगाइने बायोमेकानिकल दबाव हो -एजेन्सीको सहयोगमा

प्रहरी गतिविधि: अवैध लागूऔषधसहित चोरी अभियोगमा पक्राउ

काठमाडौँ - गल्छी गाउँपालिका-७ बुद्धपार्कस्थित सडकबाट अवैध लागुऔषध गाँजा करिब १० केजीसहित १२ जनालाई शनिबार राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा नवलपरासी सुनवल नगरपालिका-१२ बस्ने ३६ वर्षीय इन्द्र बहादुर डाला मगर र १९ वर्षीय आशिष विक रहेका छन् । प्रहरी चौकी गल्छीबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई गाडीको प्रतीक्षा गरिरहेको अवस्थामा गाँजासहित पक्राउ गरेको हो ।

यसैगरी धादिङ, बेनिघाट
गाउँपालिका-५ विशालटारबाट अवैध
लागूऔषध गाँजा करिब ६ केजीसहित
३ जनालाई गएराति प्रहरीले पक्राउ
गरेको छ । पक्राउ पर्नेहरूमा कास्की
पोखरा महानगरपालिका-२० मालेपाटन
वस्ने २० वर्षीय भूमिजड खड्का, धादिङ
निलकण्ठ नगरपालिका-६ घर भई पोखरा
न्युरोड वस्ने २८ वर्षीय सुमन लम्साल
र ओखलढुङ्गा लिखु गाउँपालिका-४ घर
भई पोखरा लेकसाइड वस्ने ३४ वर्षीय
विकास बस्नेत रहेका छन् । प्रहरी चौकी
बेनिघाटबाट खटिएको प्रहरीले ग.प.प.
७१९ नम्बरको स्कुटरलाई जाँच गर्ने
क्रममा उनीहरूलाई उक्त गाँजासहित
फेला पारी पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै कैलाली, धनगढी
उपमहानगरपालिका-३ व्यारेलवाट

अवैध लागूऔषध ब्राउनसुगर १
ग्राम ५० मिलिग्रामसहित सोही
उपमहानगरपालिका-४ बस्ने ३७ वर्षीय
विरेन्द्र खड्कासमेत ३ जनालाई शनिवार
राति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । प्रहरी
चौकी त्रिनगरबाट खटिएको प्रहरीले
उनीहरूलाई उक्त लागूऔषधसहित
पक्राउ गरेको हो ।

सबै घटनाका सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको जनाएको छ । त्यस्तै अवैध भरुवा बन्दुकसहित सुर्खेत, विरेन्द्रनगर नगरपालिका-१४ राम्चे बस्ने ४० वर्षीय गोविन्द दलाईलाई शनिबार दिउँसो प्रहरीले पक्राउ गरेको छ । जिल्ला प्रहरी कार्यालय सुर्खेतबाट खटिएको प्रहरीले उनको घरबाट उक्त भरुवा बन्दुक फेला उनलाई पक्राउ गरेको हो ।

त्यस्तै कैलासी, कैलारी
गाउँपालिका-६ खरुवाखोडा वस्ने ५२
वर्षीय नारायण प्रसाद चौधरीलाई
भरुवा बन्दुक १ थान, भरुवा बन्दुकमा
प्रयोग हुने ६६ पिस् फलामको छर्रा,
वारुद ४ डिब्बा र सिसाका टुक्राहरू
१० पिस्सहित शनिवार साँझ प्रहरीले
पक्राउ गरेको छ । चौधरीको घरमा
भरुवा बन्दुक रहेको भन्ने खबर प्राप्त
हुनासाथ ईलाका प्रहरी कार्यालय
हनुलियाबाट खटिएको प्रहरीले उनको
घर तलासी गर्ने क्रममा लुकाई छिपाई

राखेको अवस्थामा उक्त हतियार फेला पारी उनलाई पक्राउ गरेको हो ।

यस सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको जनाएको छ ।

मायादेवी गाउँपालिका-४
सेमरीस्थित सुर्जमती नाउँको घरबाट
चोरी गरेको सामानसहित २ जनालाई
गएराति प्रहरीले पक्राउ गरेको छ
पक्राउ पर्नेहरुमा सोही घरमा डेरा गरी
बस्ने भारत बनारस घर भई जगदम्बा
बोरा कम्पनीमा काम गर्ने २२ वर्षीया
शिवम केशरी र उनकै श्रीमती १९
वर्षीया सोनी केशरी रहेका छन् ।

उनीहरूले सुर्जमती नाउँको कोठाबाट सुन तथा चाँदीका गर-गहना चोरी गरी भाग्ने क्रममा घरघर्नीले थाहा पाई खबर गर्नासाथ ईलाका प्रहरी कार्यालय वेथरीबाट खटिएको प्रहरीले उनीहरूलाई करिब २ लाख ५० हजार रुपैयाँ बराबरको गर-गहनासहित फेला पारी पक्राउ गरेको हो । यस सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

त्यस्तै प्राप्त अर्को समाचार अनुसार गोकुलगंगा गाउँपालिका-५ ठोसेवजारस्थित सडकमा ग.२ ख. ०१८७ नम्बरको टिपरले वा.प्र.०२-०२५ प ०२२६ नम्बरको मोटरसाइकललाई शनिवार राति ठक्कर दिँदा मोटरसाइकल चालक दोलखा जिरी नगरपालिका-८ बस्ने २८ वर्षीय मिलन खत्रीको मृत्यु

भएको छ । ठक्करबाट गम्भीर घाइते भएका उनको जिरी अस्पताल हुँदै थप उपचारको लागि काठमाडौँतर्फ लैजाने क्रममा बाटोमै मृत्यु भएको हो ।

टिपर चालकलाई नियन्त्रणमा
लिएर दुर्घटनाका सम्बन्धमा प्रहरीले थप
अनसन्धान गरिरहेको जनाएको छ ।

त्यसै गरी रुपन्देही, सियारी
गाउँपालिका-१ सोनारेटस्थित
तिनाउखोलामा पौडी खेल्ने क्रममा
डुबेर तिलोत्तमा नगरपालिका-१५
मधवलिया वस्ने भिम नारायण थारुको
छोरा ११ वर्षीय अमन थारुको शनिबार
दिउँसो मृत्यु भएको छ ।

यसैगरी रुपन्देही, बुटवल उपमहानगरपालिका-१ गणेश मन्दिर स्थित तिनाउ खोलामा नुहाउने क्रममा डुबेर सोही ठाउँ डेरा गरी वस्ने रुकुम (पुर्वी) भूमी गाउँपालिका काँडागाउँ घर भएका ३९ वर्षिय जगेन्द्र बुढामगरको शनिवार साँझ मृत्यु भएको छ ।

त्यस्तै कैलाली, बर्दगोरिया
गार्जुपालिका-३ वृत्तकुवा वस्ने ८ वर्षीया
यमुना सापकोटाको सोही ठाउँस्थित
काठ नदीमा नुहाउने क्रममा डुबेर
शनिवार दिउँसो मृत्यु भएको छ ।
त्यस्तै गरी बर्दिया, बर्दैयाताल
गार्जुपालिका-६ वस्ने ६० वर्षीय विरे
कठायतको सोही ठाउँस्थित नाला
तर्फ क्रममा डुबेर शनिवार साँझ मृत्यु
भएको छ ।

कास्की, पोखरा
महानगरपालिका-१७ पावरहाउस नजिक
फुस्रेखोलामा पौडी खेल्ने क्रममा डुबेर
सोही महानगरपालिका-८ वस्ने १६
वर्षीय बिबेक कुँवरको शनिबार साँझ
मृत्यु भएको छ ।

दाङ, तुलसीपुर
उपमहानगरपालिका-७ ज्ञानज्योती टोल
डण्डा गरी बस्ने रुकुमा आठबिसकोट
नगरपालिका-५ घर भएका दल बहादुर
बुढाको छोरा ६ वर्षीय निर्माण बुढाको
सोही ठाउँस्थित स्वारखोलामा सिचाईको
वाँधमा डुबेर शनिवार साँझ मृत्यु
भएको छ । खोलामा नुहाउने क्रममा
डुबेर अशक्त भएका उनको राती
प्रादेशिक अस्पताल तुलसीपुर दाङमा
उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो ।
साथै डुबेर अशक्त भएका मृतकका
आफ्नै दाइ १२ वर्षीय विश्वास बुढाको
सोही अस्पतालमा उपचार भइरहेको
छ ।

खेलकुद

घोडचढीमा राजकर्णिकारकै निरन्तरता

काठमाडौँ - नेपाल इक्वीस्ट्रन (घोडचढी) संघको हालै सम्पन्न साधारणसभाले रवि राजकर्णिकारलाई नै निरन्तरता दिदै अध्यक्ष चयन गरेको छ । अधिल्लो कार्यसमितिमा अध्यक्ष रहेका राजकर्णिकारलाई यो पटक पनि नेतृत्व सुम्पिएको हो । उनको निरन्तरतासँगै १६ सदस्यीय केन्द्रीय कार्यसमिति अस्ति शनिबार सर्वसम्मत चयन गरेको छ, जस अनुसार वरिष्ठ उपाध्यक्षमा नवराज सिलवाल, उपाध्यक्षद्वयमा प्रकाशजंग कार्की र रमेशमान मल्ल, महासचिवमा लोकजंग लामा, सचिव, कोषाध्यक्षमा क्रमशः राममाया तामाङ, प्रेमबहादुर मोक्तान रहेका छन् । त्यस्तै सदस्यहरुमा कर्मा गुरुङ, मनऋषि धिताल, सुमन बोम्जन तामाङ, हरिप्रसाद श्रेष्ठ, महेश श्रेष्ठ, तेन्जिङ थकाली, ज्ञानेन्द्र श्रेष्ठ, रामसुन्दर विके र सन्तोष बुढाथोकी चयन भएका छन् । उक्त साधारणसभाको उद्घाटन राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्का सदस्य-सचिवमा टंकलाल घिसिङले सातदोबाटोस्थित अन्तर्राष्ट्रिय खेलकुद परिसरमा गरेका थिए ।

बल दाइ स्मृति कपको उपाधि धुन्चे जागुअर्सलाई

रसुवा - रसुवा जिल्ला खेलकुद विकास समितिको पूर्व अध्यक्ष स्वर्गीय बलबहादुर नगरकोटीको स्मृतिमा सञ्चालित प्रथम बल दाईँ स्मृति कपको उपाधि धुन्चे जागुअसले जित हासिल गरेको छ । त्यसैगरी दोस्रो र तेस्रो जित हासिल गर्नेमा हिमालयन यूथ क्लब र वेरलुङरु ल्वाइज छन् । सो प्रतियोगितामा प्रथम हुनेलाई नगद ३० हजार सहित प्रमाणपत्र र ट्रफि, दोस्रो हुनेलाई नगद १५ हजार सहित प्रमाणपत्र र तेस्रो हुनेलाई ५ हजार र प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको थियो । रसुवास्थित शैक्षिक, ज्ञानी, बौद्धिक र प्रज्वलित समाज (अकियास)ले गत असार २० देखि २३ गतेसम्म सञ्चालन गरेको फुटसल प्रतियोगितामा १० टिमले भाग लिएका थिए । रसुवा जिल्लामा फुटसल खेलको विकाससँगै युवाहरूमा रहेको अन्तर्निहित क्षमताको प्रस्फुटन र उनीहरूमा रहेको सीपको विकास गरी युवा शक्तिलाई समाज विकास र रूपान्तरणको मार्गमा अग्रसर गराउने उद्देश्यले खेलकुदको आयोजना गरिएको बताइएको थियो । यस क्षेत्रमा खेलको माध्यमबाट सकारात्मक विकास गराई बलदाइले खेल क्षेत्रमा महत्त्वपूर्ण योगदान गरिएको कुरालाई नयाँ पुस्तालाई स्मरण गराउन यो फुटसल खेल खेलाइएको अकियासका अध्यक्ष निवेश श्रेष्ठको भनाइ रहेको छ । उक्त अकियासले छोटो समयमा नै रसुवा जिल्लामा आफ्नो पहिचान बनाइ आफ्नो पिताको स्मरण गरेको र खेल खेलाई पितृको सम्मान गरेकोमा रसुवा नागरिक समाजले बताएको छ । त्यस

अकियास रतुवाको अध्यक्ष निवेश श्रेष्ठका बुवासमेत रहेका बलबहादुर नगरकोटी आफ्नो बुवाको स्मृतिमा प्रथम बलदाइ स्मृति कपको आयोजना गरेका हुन निवेश सहित अन्य चार जना दाजुभाइ छोराहरु स्वर्गीय नगरकोटी छन् ।

एसियन गेम्सका लागि भलिबलका खेलाडी प्रशिक्षणमा

काठमाडौँ - नेपाल भलिबल संघले चीनको हान्जाउमा हुने १९ औँ एसियन गेम्सका लागि महिलातर्फ १६ जना र पुरुषतर्फ १६ जना खेलाडीलाई बन्द प्रशिक्षणमा बोलाएको छ । एसियन गेम्सका लागि दुवै टोलीलाई बोलाइए पनि अन्तिम नाम भने, टुंगो नलागिसकेको भलिबल टिमका प्रशिक्षकले बताएका छन् । भलिबल टिमले १६/१६ जना खेलाडी बोलाए पनि नाम फाइनल नभइसकेको बताइएको छ । नेपाल भलिबल संघले पुरुषतर्फका ४ खेलाडी माथि गरेको कारवाही र त्यससँग सम्बन्धित घटनाक्रमले गर्दा संघले खेलाडीको नाम सार्वजनिक नगरेको जनाएको छ । राष्ट्रिय टिमका पूर्व कप्तान हरिहजुर थापालाई टिममा राख्दै अन्तिम १६ को नाम तय भए पनि हरिहजुरले सामाजिक सञ्जालमार्फत आफूले सवास्थ्य समस्याका कारण १९ औँ एसियन गेम्समा खेल नसक्ने जानकारी गराएका थिए । संघले उनलाई कारवाही गर्दै कप्तानबाट हटाए पनि टिममा राखेको थियो ।

त्यस्तै महिला तर्फ काभा वुमन्स च्यालेन्ज कपमा चोटका कारण बाहिर रहेकी प्रतिभाले पुनरागमन गरेकी छन् भने त्रिभुवन आर्मीको सटर जानकी भण्डारीको पनि नाम टिममा अटाएको भए पनि अफिसियल नामावली भने, सार्वजनिक गरेको छैन ।

इमजिङ्ग कप फाइनल : भारतविरुद्ध पाकिस्तानको विष्फोटक ब्याटिङ्ग

एजेन्सी - पाकिस्तान युवा टोलीले एसिसी इमर्जिड टिमस एसियन कपको फाइनलमा भारत ए विरुद्ध विष्फोटक ब्याटिङका साथ सानदार सुरुवात गरेको छ । कोलम्बोमा टस हारेर पहिला ब्याटिङको निम्तो पाएको पाकिस्तानले १४ ओभरमा कुनै विकेट नगुमाई ९२ रन बनाएको छ ।

पपुवा न्युगिनीले विश्वकप खेल्ने उच्च सम्भावनापपुवा न्युगिनीले विश्वकप खेल्ने उच्च सम्भावना - ज्कचय प्जभपिगमाएजेन्सी - आईसिसी विश्वकप लिग-२ र क्वालिफायर प्लेअफमा खराब प्रदर्शनको कारण ओडिआई मान्यता गुमाएको पपुवा न्युगिनीले २०२४ मा अमेरिका र वेस्टइन्डिजमा हुने टि२० विश्वकप खेल्ने उच्च सम्भावना छ । पपुवा न्युगिनीले इस्ट एसिया पासिफिक विश्वकप टि२० छनोट आयोजना गर्दैछ । शनिबार देखी सुरु हुने (२२ जुलाई देखी २९) स

नेपालले भारतविरुद्ध टस जित्योनेपालले भारतविरुद्ध टस जित्यो
ज्कचय प्जभपिगमकाठमाडौं (हाम्रो खेलकुद) - नेपालले एसिसी
इमर्जिड कपमा भारत ए विरुद्ध टस जितेको छ । श्रीलंकाको आर
प्रेमदासा रंगशालामा भएको टसमा नेपालका कप्तान रोहित पौडेलले
जितेर पहिला ब्याटिड गर्ने निर्णय लिएका छन् । नेपाल पहिलो जितेको
खोजीमा हुनेछ । भारत लगातार दोस्रो जितका साथ सेमिफाइनल यात्रा
पक्का गराउन चाहन्छ ।

गोरखा सैनिकको कालो इतिहास

भारतका आठौँ सेना अध्यक्ष फिल्ड मार्सल मानेकसले गोरखा सैनिकको प्रशंसा गर्दै भनेका छन् । यदि कसैले मर्न डराउंदिन भन्यो भने यात उ भुट बोल्नरहेको छ यात त्यो गोरखाली हुनु पर्छ । उनले यो प्रशंसाका लागि भनेका भएतापनि उनले यो सत्य बोलेका हुन । किनभने इतिहासमा सबैभन्दा धेरै साहसले गोरखालीले नै युद्ध लडेका छन्, युद्ध जितेका पनि छन् र युद्धमा मारिएका पनि छन् । मर्न देखि नडराएर नै उनीहरु युद्धमा मारिएका हुन् । पहिलो र दोस्रो विश्व युद्धमा ब्रिटिसले खटाएको सेना मध्ये ३५ प्रतिशत सेनाहरु मारिएका थिए । ब्रिटिसले तर्फबाट युद्धमा मर्ने अधिकाश नेपाली गोरखाली थिए । ब्रिटिसले नेपाली नव जवानहरु माथि गरेको चरम अमानवीय व्यवहारको कुनै पनि हिसाब नै छैन । केवल इतिहास कालो भयंकर, डर लाग्दो प्रश्न चिन्ह खडा भएको छ । ती दुई विश्व युद्धमा मर्ने नेपाली गोरखालीहरुको कुनै आकडा नै छैन । न नेपालसँग छ न बेलायतीले देखाउन सकेका छन् । उक्त विश्व युद्ध एउटा रेल मान्ने हो भने त्यो रेल चलाउनको लागि चाहिने इन्धन हुन् गोरखालीहरु । एउटा रेल चलाउन कति कोइलाहरु जलाइन्छ त्यसको कुनै हिसाब नै हुदैन । बेलायतलाई युद्ध नामको रेल चलाउन सेना नामको इन्धन चाहेको बेला १३ वर्षको बालकलाई १६ वर्षको प्रमाणपत्र दिएर १ जनाको

अभिलेखमा १० देखि १५ जनासम्म भर्ती गराएर लगेको पाइन्छ । पहिलो विश्व युद्धमा २० हजार गोरखाली मारिएको रेकर्ड सार्वजनिक हुनु भनेको विना अभिलेख कति मारिनु होला ? हामी कल्पना मात्रै गर्न सक्छौ भर्तीको अनुपातमा हेर्ने हो भनेपनि लाखौं लाख गोरखाली सेनाहरु पहिलो विश्व युद्धमा मात्रै मारिएका थिए । यसरी इतिहासको सेतो कफन च्यातेर त्यसभित्रको अध्यारो हेर्दा मुटु काप्छ, जिँउमा काँडा पलाउँछ । हामी गोरखालीको गौरव गर्ने नाउँमा १० पुस्ता देखि किन गोरारुहरुको ढाल बनि रहेका छौ ।

अब भने यो प्रश्न तड्कारो भएर अगाडि आउनु पर्छ । गोरखाली सैनिकहरु ब्रिटिसहरुका दासको रुपमा काम गर्न थालेको यो १० पुस्तामा लगभग ६ लाख गोरखाली सेनाहरुले ज्यान गुमाएका छन् । तर अभिलेखमा भने लगभग ७० हजारको मात्र छ, ५ लाख भन्दा धेरै गोरखारुको मृत्युको कुनै अभिलेखमा छैन । नेपालसँग अभिलेख छैन नै किन भने नेपालबाट १ जनाको नाम दर्ता गराएर १० देखि १५ जनासम्म गोरखा सेनामा लिएएको थियो, बेलायतले पक्कै अभिलेख राखेको होला । तर त्यो अभिलेख सार्वजनिक भयो भने संसारमा बेलायतको छवि माटो हुने भएकाले त्यो सार्वजनिक नै गर्दैन कति कुरा यहाँ लेख्ने प्रयास गर्दागर्दै कति कुरा लेख्न सकिने स्थिति पनि हुदैनन् । लाखौं गोरखालीहरुले ज्यान गुमाए लाखौं गोरखालीहरु घाइते र अंगभंग भएर घर फर्केकाहरुले खाली खुट्टा घर फर्किनु प्यो, मनैहरुको परिवारहरुले राहतसम्म पनि पाएनन् । यो १० पुस्तासम्म नेपालका प्रत्येक आदिवासी जनजातिको घरबाट एउटा न एउटा व्यक्ति ब्रिटिस सेनामा भर्ती भएका छन् । अहिले नेपालमा आदिवासी जनजातिहरु किन गरिव छन् भने त्यो बेलामा ब्रिटिसले गरिखाे युवाहरुलाई भर्ती गराएर नेपालका अधिकांश आदिवासी जनजातिहरुको घरमा खाली बनाएर लगेपछि गरिखाने वातावरण नै सकेको थियो । त्यसैले नेपालमा अधिकांश

आदिवासी जनजातिहरु गरिव हुनु परेको एउटा नमुना हो । यो पछि ब्रिटिसले आफ्नो गल्लि लुकाउनका लागि नेपालमा जातीय द्वन्द सिर्जना आफै गर्‍यो । ठूला जाति ब्राम्हणहरुले आदिवासी जनजातिहरुमा अन्याय गरे भनेर फैलाउन थाल्यो । गाउँ-गाउँमा बाइबल बाइन थाल्यो, फेरि त्यही विषयलाई उठाएर ब्रिटिसले राजनीति गर्न थाल्यो । यो भयंकर डरलाग्दो कथा माथि यति डरलाग्दो कुरा उठाएपछि इतिहासको जरामा पुग्न जरुरी हुन्छ । त्यसका लागि हामी १८१५ को मलोन कन्भेन्सन सम्म पुग्न पर्ने हुन्छ ।

उक्त क्षेत्र अहिले भारतको उत्तरखण्डमा पर्दछ । भारतका उत्तरखण्डका पूर्व मुख्य मन्त्री चन्द्र बहादुर खन्डुलीले एउटा पुस्तक लेखेको छन् । पुस्तकको नाम द रि-डिस्कभरेड हिस्ट्री अफ गोर्खाज् । उक्त पुस्तकमा लेखेका छन् सन् १८१५ मे १५ को दिन थियो ईस्ट इन्डिया कम्पनीको तर्फबाट अक्टर लोहनी थिए भने नेपालको तर्फबाट अमर सिंह थापा थिए ।

गोरखालीहरुले युद्धमा ठूलो क्षति व्यहोरेको अवस्थामा त्यो सन्धी शान्ति स्थापनाको लागि थियो । सन्धीमा हस्ताक्षर नगर्ने हो भने अंग्रेजसँग नेपालले फेरी युद्ध गर्नु पर्ने हुन्थ्यो र थप युद्ध गर्दा नेपालको फन धेरै क्षति हुने सम्भावना थियो ।सन् १८१५ मे १५ मलोन कन्भेन्सनमा जम्मा ९ बुँदे सन्धी भएको थियो । उक्त सन्धीको ९औं बुँदामा लेखिएको

कन्भेन्सन हुनु भन्दा पहिला बन्दी बनाएका गोरखाली सेनाहरु र मलोन कन्भेन्सन पछि नेपालले ब्रिटिसलाई भर्तीका लागि पठाउनु पर्ने नवजवानहरु गरेर गोरखा रेजिमेन्ट तयार गर्‍यो र ब्रिटिस गोरखा रेजिमेन्टलाई त्यस्ता ठाउँमा युद्धका लागि पठायो जहाँ अत्यन्तै कठिन युद्ध भईरहेको थियो । इष्ट इन्डिया कम्पनीले आफ्नो ब्रिटिस सेना र गोरखा रेजिमेन्ट आकाश पातालको फरक व्यवहार गर्‍यो । गोरखा रेजिमेन्टलाई दासको रुपमा व्यवहार गरियो । ब्रिटिसहरुको मेस अलगै र गोरखालीहरुको मेस नै अलग बनाएसँगै खाद्यान्न र पेय पदार्थको गुणस्तर समेत अलग गर्‍यो । त्यतिमात्रै नभएर गोरखाली सेनाहरुलाई बस्नुको लागि पनि त्यस्तै सौतेलो व्यवहार गर्‍यो ।

युद्धमा मरेका बेलायती नागरिक सेनाहरुलाई खोजीखोजी सम्मानपूर्वक परिवारहरुलाई जिम्मा दिन्थ्यो तर गोरखाली सैनिकहरु मरेको र बाँचेकोसमेत हिसाब नै गर्दैन थियो । उसको नागरिक सेनाहरुलाई श्रीमतीहरूसँग बस्ने सुविधा थियो भने गोरखाली सैनिकहरुलाई भर्ती भईसकेपछि घरसमेत फर्केर आउन पाउँदैन थिए । यो पशु सरहको व्यवहारलाई एकातिर वीर गोरखाली नामले सम्मान गरेको स्वाङ्ग पादै ढाकछोप गरियो ।

सन् १८१५ पछि ब्रिटिसले साम्राज्य विस्तारको क्रममा जहाँजहाँ युद्ध गर्‍यो पहिलो पटक मर्ने गोरखाली नै हुन्थे ।

ब्रिटिसले उपनिवेश कायम गरेका देशहरुले कथंकदाचित स्वतन्त्रताको लागि विद्रोह गरे भने विद्रोह दबाउन गोरखाली सेना नै प्रयोग गर्‍यो । शुरुमा नेपाल सरकार गोरखा भर्ती प्रति उत्साहित थिएन् । तर जब नेपालमा जंग बहादुर राणाले शासन हातमा लिए त्यसपछि भने उदार भएको देखिन्छ । त्यसको उदाहरणको लागि सन् १८५७ मा भारतमा भएको सिपाई विद्रोहलाई दबाउनको लागि जंग बहादुर राणाले अंग्रेजलाई सघाउन सेना पठाएको थियो । त्यसपछि अंग्रेजले थाहा पायो कि एउटा एशियाली विरुद्धमा अर्को एशियाली प्रयोग गर्न सकिने रहेछ । त्यसपछि अंग्रेजले निरन्तर रुपमा युद्धको अग्रभागमा राखेर गोरखाली सेनाहरुलाई प्रयोग गर्न थाल्यो । नेपालमा राणा प्रधानमन्त्रीहरुमा जब चन्द्र शशे्श्वर राणा आए तब उनले गोरखाली सेना भर्तीमा प्रोत्साहित गरे । ब्रिटिसहरुले गोरखा सैनिकलाई युद्धमा मात्रै भिडाएन व्यापार पनि गर्‍यो त्यसको उदाहरण सन् १९५२ बाट शुरु भएको मलेसियाको कम्पुनिष्ट विद्रोहलाई दबाउन प्रयोग गरेको नेपाली युवाहरुको रगत र पसिना चुसेर अकृत सम्पति आर्जन गर्‍यो । उक्त २० वर्षे युद्धमा १७ हजार गोरखाली सैनिक बेलायतले पठाउँदा प्रति व्यक्ति ४ सय ९२ डलर लिएको थियो तर गोरखाली सैनिकहरुलाई प्रतिव्यक्ति मासिक ९२ डलर दिएर प्रतिव्यक्तिबाट मासिक ४ सय डलर कमायो । यसरी २० वर्षको हिसाब गर्दा ३२ अर्ब ६४ करोड डलर मलेसियाबाट मात्रै बेलायतले कमाएको देखिन्छ । सिंगापुर, बुनाईबाट पनि त्यसरी नै कमाइ रहेको छ, भुनै बुनाईको कुरा त अरु अझ अचम्म लाग्दो छ । बुनाइमा ३ हजार गोरखा सैनिक कार्यरत छन् । प्रति व्यक्ति २ हजार ५ सय डलर पारिश्रमिकको सहमति बेलायतले बुनाइसँग गरेको छ । तर उक्त २ हजार ५ सय डलरबाट बेलायतले १ हजार ४ सय डलर राखेर प्रतिव्यक्ति मासिक १ हजार १ सय डलर मात्र गोरखाली सैनिकहरुलाई दिन्छ । मासिक एक सैनिकबाट १ हजार ४ सय डलरले हिसाब गर्दा ३ हजार सैनिकबाट बेलायतले एकै वर्षमा ५ करोड ४ लाख डलर कमाउँदो रहेछ ।

सन् १९४५ मा दोस्रो विश्व युद्धको समाप्त भएपछि भारतको उपनिवेशबाट बेलायत पछि हट्नु पर्ने भयो त्यो बेला बेलायतलाई गोरखा सैनिकको ब्रिगेड भालुको कन्ट्र जस्तै भयो, नसमाउनु नछोड्नु बेलायतले गोरखा सैनिक एशियाको लागि मात्रै तयार गरेको कुरा घटना क्रमलाई हेर्दा पनि प्रष्ट हुन्छ । बेलायतले गोरखा सैनिकलाई आफ्नो मुलुकमा लाने पक्षमा थिएन्, उसको उद्देश्य पुरा भईसकेको थियो । उक्त गोरखा ब्रिगेडलाई भारतमा नै

- कृष्णार जेरो

छाडेर जान चाहन्थ्यो र भारत राख्न चाहदैन् थियो, हुन त भारतले राख्न नचाहेको बेला नेपालमा नै फर्काउन पनि खोजेको थियो । तर बेलायतले विदेशमा विभिन्न खाले देश देखि सकेका, स्वतन्त्रताका सयौं युद्ध लडि सकेका ती गोरखा सैनिक नेपाल आए भने हाम्रो विरुद्ध विद्रोह गर्न सक्छन् भन्ने राणाहरुलाई डर भएर नै राणाहरुले गोरखा सैनिक नेपाल ल्याउन राजि थिएन् । त्यसै क्रममा सन् १९४७ मा भारत र पाकिस्तान फुट्यो त्यसपछि बेलायतले बेलायती सरकार र नेपालको राणा सरकार बीच सन् १९४७ मा गोरखा ब्रिगेड विभाजन गरी भविष्यमा पनि कायम राख्ने सहमति गरेका थिए उक्त सन्धीलाई नै त्रिपक्षीय सन्धी भनिएको हो । राणाहरुले उक्त सन्धीबाट दुई वटा फाइदाहरु हेरेका रहेछन् । एउटा भारत र बेलायतको सामिप्यता पाईन्छ र अर्को आफ्ना नवजवान भारत र बेलायतलाई दिए बापत प्रशस्तै धन पाईन्छ । सन्धी गर्दा बेलायत सेना, भारतीय सेना र गोरखा सेना बीच भेदभाव नगर्ने भनेर स्पष्ट रुपमा उल्लेख गरिएको भएतापनि, नयाँ दिल्लीमा पुगेर नेपाललाई नै जानकारी नगर्दा भारत र बेलायत फेरी छुट्टै सन्धी गरे । त्यो सन्धीमा नेपाली नागरिक गोरखा सैनिकलाई भारतीय तलब सोख्ता लागु गर्ने व्यवस्था गरिएको रहेछ । यसो गर्नु नेपालको सार्वभौमिकता एवम् स्वतन्त्रता माथि प्रहार गर्नु हो । त्यसैको आधारमा बेलायतले नेपाली युवाहरुले काम गरेको तलब नेपाल राष्ट्र बैकमा नपठाएर भारतीय रिजर्व बैकमा पठाउन थाल्यो ।

नेपाली नागरिकको तलब भारतको नियन्त्रण हुने व्यवस्था आफैमा अन्तर्राष्ट्रिय कानून विपरीत छ । नेपाल सरकारले आजसम्म पनि आफ्नो राष्ट्र र गोरखा सैनिक माथि भएको अन्याय मात्र नभई अन्तर्राष्ट्रिय कानून विपरीत कार्यको विषयमा प्रश्न उठाउन सकेको छैन । सन् १९५० मा नेपाल सरकार र भारतले गरेको सन्धीका आधारमा त्यो भन्दा अगाडिका सबै सन्धीहरु निष्क्रिय छन् । त्यसो हुँदा अब उक्त सन् १९४७ को त्रिपक्षीय सन्धीको कानूनी वैधानिकता नै छैन जब उक्त त्रिपक्षीय सन्धी वैधानिकता नै छैन तब भारत र बेलायतको सन्धी समेत वैधानिकता छैन । यसबाट पनि हामी भन्न सक्छौ कि सन् १९५० पछि भारतीय बेकोट लगाई बेलायती गोरखा सेनामाथि भएका भेदभाव गैरकानूनी भएको स्पष्ट हुन्छ । नेपाल सरकारले यसको दावी गर्न सक्छ । यतिमात्रै होईन अहिले भने विस्तारै बेलायती नागरिकहरुले सैनिकको जागिर खान छोड्दै गएको अवस्थामा नेपाली युवतीहरुलाई पनि बेलायती सैनिकमा जागिर खुलाउन एकपक्षीय यौन आर्कषणको लागि बेलायतले त्यो चालचलेको सजिलै बुझ्न सकिन्छ, यो अत्यन्तै अमानवीय र अन्तर्राष्ट्रिय कानून विपरीत छ । नेपाल सरकारले यो विषयमा कडा हुने र यो भन्दा अगाडि भएका सन्धीहरुमा पुन:मुल्यांकन गर्न आवश्यक हुनाका साथै नेपालीहरुलाई पशु सरह विदेशमा बेच्ने प्रक्रियालाई रोकन अत्यन्तै जरुरी देखिन्छ ।

गोरखालीहरुको गौरव भित्र लुकेका अपमानको सिलसिला, गोरखालीहरुको सम्मानको लागि विछुराएका सेतो कफन च्यातेर भित्र हेर्दा देखिने अन्धकारलाई निथाल्न प्रयास गरेको हो । (लेखक अधिवक्ता राजनीतिशास्त्रका विद्यार्थी हुन)

स्वास्थ्य

आँखामुनि कालो धब्बा किन देखिन्छ?

कतिपयको आँखाको तल्लो भागमा कालो धब्बा र घेरा बस्छ। ‘कालो धब्बा आफैमा छालाको रंग होइन, बरु रगत र पानीको प्रवाहको कम हो,’ छाला विज्ञ जस्टिन हेक्सटल भन्छिन्। दिनमा यस्ता धब्बा अझै स्पष्ट देखिन्छ। सुख्खा हुँदा यस्तो धब्बा भन्ने देखिन्छ। ‘जब तपाईंको शरिर सुख्खा हुन्छ वा शरिरमा पानीको मात्रा न्यून हुन्छ छालाको आधारभूत पत्र अर्थात् डर्मिसमा रगत र पानीको प्रवाह न्यून हुन्छ। अनि भित्री छाला प्रष्ट रुपमा कालो देखिन्छ,’ उनी भन्छिन्।

तपाईंले अघिल्लो रात सुख्खा खानेकुरा खानुभएको छ वा पानी कम पिउनुभएको छ भने पनि भोलिपल्ट बिहान आँखाको तल्लो भागमा घेरा पर्नेदेखि कालो धब्बासम्म हुन्छ। अझ साँझ पख कफी खानुभएको छ भने त यसको स्ट असर भोलि बिहान आँखामा देख्नुहुन्छ। कफीले आँखाको नरम छालाको पानी विस्तारै सोसिदिन्छ र छाला कालो हुन्छ। यदि तपाईं एसी वा ताप दिने कोठामा हुनुहुन्छ भने त यसको असर सिधै आँखाँ मुनिको भागमा पर्न जान्छ।

तपाईं थकित हुँदा पनि यस्तो कालो धब्बा र रेखा देखिन्छ। ‘जब थान्नुभएको छ वा कमप्युटरमा बढी समय बस्नुहुन्छ वा धुलो र धूवाँ निस्कने ठाउँमा हुनुहुन्छ भने यसले तपाईंको आँखाको छालामा चि्लिबल्याउँछ। तपाईं बिस्तारै आँखालाई रगेट्न वा घोट्न थाल्नुहुन्छ। अनि आँखााँ धब्बा र रेखा देखिन्छ,’ उनी भन्छिन्।

तपाईंलाई राम्रोसँग निद पुगेको छैन भने पनि यस्तो समस्या आउन सक्छ। ‘अनिदै बस्दा तपाईंको छाला खराब देखिन्छ। कालो धब्बाले आखालाई कुरूप नै बनाउँछ,’ उनी थप्छिन्।

तर, कतिपय धब्बा भने वंशाणुगत कारण पनि हुन सक्छन्। त्यसैगरी उमेर हल्लिपदै जाँदा वा पाको भएपछि पनि यस्तो समस्या देखिन्छ। बुढेसकालमा आँखाको वरपर रहेका कोमल तन्तुहरु खुकुलो हुने र चिल्लोपन बिस्तारै हराउन थालेपछि पनि यस्तो धब्बा देखिन्छ।

‘बृद्धा अवस्थामा आखाँमुनिको भित्री भाग खोको हुदै जान्छ, तसर्थ आँखामा प्रकाश आर्वतन हुदैन जसका कारण कालो छायाँको असर देखिन्छ,’ उनी भन्छिन्।

कब्जियत गराउने विभिन्न ८ गल्ती के-के हुन् ?

-अमृत भण्डारी, आयुर्वेद चिकित्सक

कुनै पनि मानिस कब्जियतको समस्या नभोग्ने सायदै होलान् । सामान्यतया हप्तामा कम्तीमा तीन-चार पटकभन्दा कम दिसा हुने वा दिसा हुन गाह्रो हुने अवस्थालाई कब्जियत भनिन्छ । दिसा हुँदा दुख्ने, दिसा ढिलो हुने, दिसा गर्दा बढी समय लाग्ने समस्या कब्जियतका कारण हुन्छ । यस्तो समस्या आउनुमा हाम्रो दैनिक जीवनशैलीमा गर्ने केही गल्ती जिम्मेवार हुन्छन् ।

-अनियमित खानपान गर्नु ;

आजभोलिको व्यस्त जीवनशैलीका कारण खानपानको तालिका नियमित छैन । कहिले दिनको एक छाक त, कहिले एकैदिन चार-पाँच छाक हेमी डाइट खानेकुरा खाँदा पाचन प्रक्रियामा गडबडी हुन्छ ।

-व्यायाम नगर्नु ;

अहिले धेरै व्यक्ति व्यायाम गर्न अल्छी मान्छन् । सकेसम्म शारीरिक गतिविधि गर्न नपरे हुन्थ्यो भन्ने उनीहरुलाई लाग्छ । त्यस्ता व्यक्ति खानेबित्तिकै सुत्ने गर्छन् । जसले पाचन प्रणालीका मांसपेशीलाई कमजोर बनाउँछ र खाएको ठोस खानेकुरालाई सहज रुपमा पचाउन सक्दैन । यस्तो समस्या लामो समय कुर्सीमा बसेर काम गर्ने र एकै ठाउँ निष्क्रिय भएर बसिरहनेलाई हुन सक्छ ।

-असन्तुलित ढंगले खाना खानु ;

विविधता भ्याउंदैनौं । त्यसमा पनि तरकारी भन्दा भात धेरै खाने हाम्रो बानी छ । भातमा कावोँहाइडेट बढी हुन्छ, जुन पचन समय लाग्छ । भुटेको परिकारले जिब्रोलाई लोभ्याउँछ तर यसरी भुटेको खानेकुरामा जुन पौष्टिक तत्व हुनुपर्ने हो, त्यो नष्ट हुन्छ ।

त्यति मात्र होइन, उक्त खानेकुरामा टक्सिनको मात्रा बढ्छ । यससँगै जिब्रोको स्वादको लागि पिरो खानेकुरा पनि बढी खाने गरिन्छ, जुन कब्जियत गराउने मुख्य कारक हुन् । यी खानेकुराले पाचन प्रक्रियालाई असर गर्छ ।

-धुम्रपान र मध्यपान गर्नु ;

धुम्रपान र मध्यपान सेवनले अन्य खानेकुराको भोक जगाउँदैन । जसकारण फाइबर जस्ता खानेकुरा खान मन लादैन । यस्ता चीजको लत बसे फोक्सो र शरीरका विभिन्न अंग विगारन सक्छ । जसले पाचन प्रक्रियादेखि अरु कमजोर पार्छ ।

-पानी नपिउनु ;

शरीरका लागि पानीको मात्रा धेरै हुनुपर्छ तर दिनभर पानी नपिई बस्ने धेरैको बानी छ । पानीले शरीरभित्र जमेर बसेका फोहोर तत्व बाहिर निकाल्ने, पोषण तत्व रगतमा पुर्‍याउने र शरीरमा भएको विजातीय तत्व बाहिर निकाल्ने भूमिका पानीले खेल्छ । तर कामको व्यस्तता वा अन्य कारणले दिनभरि पानी सेवन गर्दैनन् । यसले शरीरमा डिहाइड्रेसन हुन सक्छ । त्यसैले दिनमा तीन-चार लिटर वा १०-११ गिलास पानी खानुपर्छ ।

-रेडिमेड फास्टफुड खानु ;

अहिले बिहान ब्रेकफास्ट नै रेडिमेड खानाबाट शुरु हुन्छ । यस्ता खानेकुरामा केमिकल धेरै मिसाइने भएकाले फ्याट र सुगरको मात्रा अत्यधिक हुन्छ । बिस्कृत, दालमोठ, चाउचाउ, ब्रेड जस्ता खानेकुरा मैदाबाट बनेका हुन्छन् । जसमा फाइबरको मात्रा न्यून हुने भएकाले चाँडै पचैन, अनि पेटमा फोहोर जम्दै जान्छ ।

-खराब खानपान गर्नु ;

हामी एकैचोटि धेरै परिकार बनाएर खान्छौं, जुन गलत हो । माछा-मासु, दूध-दही, मिठाई, फलफूल एकैपटक खान्छौं । यी सबै परिकारमा आ-आफ्नै पौष्टिक तत्व हुन्छ, जो शरीरका लागि आवश्यक पनि हुन्छ । यद्यपि सबै खानेकुरा एकसाथ मिसाएर सेवन गर्दा पोषक तत्व बढी भएर पचाउन गाह्रो हुन्छ । त्यस्ता खानेकुरा एकसाथ सेवन गर्नु पाचन प्रणालीको लागि एकदमै घातक हुन्छ ।

-फाइबरयुक्त खानेकुरा नखानु ;

दैनिक खानपानमा फाइबरयुक्त परिकारको कमी भइरहेको छ । सामान्यत दैनिक खाने कुरामा खासै यसको महत्व दिँदैन । यसले गर्दा मानिसले दैनिक खाएको खान पचाउन गाह्रो हुन्छ । यदि फाइबर युक्त खानाले ब्रसको काम गर्छ । जस्तै, साग-सब्जी,फलफूल, सलादमा प्रशस्त मात्रामा फाइबर हुन्छ । यसले दिसा सहज बनाउन सहयोग गर्छ । -अनलाइन खबरबाट

राजनीति..

अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलस्थित सुरक्षार्कमी र भन्सारबाट पास भएपछि पक्राउ गरिएको हो ।

विमानस्थल र भन्सारको 'कडा सुरक्षा जाँच घेरा' पार गर्दै त्यति ठूलो परिणामको सुन कसरी बाहिरियो भन्ने प्रश्न गम्भीर रूपमा उठेको छ। यति ठूलो परिणामको सुन तस्करी काण्डमा भन्सारको कर्मचारीको संलग्नता बारे केहीलाई निलम्बन र केहीलाई अनुसन्धान गरिरहेको राजस्व अनुसन्धान विभागले जनाएको छ । यस सम्बन्धमा प्रहरीको पनि सम्लग्नता हुन सक्ने अनुसन्धान अधिकारीको भनाइ छ । यस्ता सुन तस्करी प्रकरणले देशको छवि नै विग्रन सक्ने आशंका गरिएको छ । यति ठूलो प्रकरणमा सम्लग्न सुन तस्करले स्क्टरको 'ब्रेक सु' भनि दाही काटने मेसिनभित्र प्याकिङ गरेर सुन ल्याएका थिए। वि.सं.२०७९ जेठ 'ब्रेक सु' को भन्सार जाँचपास गर्ने काम भन्सार अधिकृत सन्तोष चन्द र जाँचकी कुमार ढकाल ड्यूटीमा रहेको स्रोतले बताएको छ । स्रोतका अनुसार उनीहरूले सुन जडित 'ब्रेक सु' को भन्सार जाँचपास बुधवार दिउँसो ४ बजेर ११ मिनेटमा गरेको बताइएको छ । भन्सार जाँचपास सकेर ट्याक्सीमा लैजाँदै गर्दा सिनामंगल सडकबाट सुन बरामद गरिएको राजस्वको भनाइ छ । त्यसरी 'ब्रेक सु' भनि सुन भित्र्याउने रेडी ट्रेडर्स प्रा.लि. वि.सं.२०७९ चैत २१ गते आन्तरिक राजस्व कार्यालय महाराजगञ्जमा दिल्पि भुजेलको नाममा दर्ता भएको व्यापारीक फम भएको बुझिएको छ ।

सो सुन तस्करी प्रकरणमा राजश्व अनुसन्धान विभागले भन्सार अधिकृत सहित ३ कर्मचारी र थप ३ एजेन्टलाई हिजो पक्राउ गरेको छ । यो सँगै सुन तस्करी प्रकरणमा पक्राउ पर्नेको संख्या १६ पुगेको छ । आइतबार पक्राउ परेका भन्सार अधिकृत सन्तोष चन्द, खरिदार एवम् जाँचकी कुमार ढकाल र एक्सरे अपरेटर सरोज श्रेष्ठ छन् । यस्तै सुन भन्सार पास गराउन संलग्न रहेको आरोपमा भन्सार एजेन्ट यादव शंकर पराजुली, सुदर्शन गौतम र रुक्मिना सुब्बा पनि पक्राउ परेका छन् ।अनुसन्धान विभागले गत मङ्गलवार भन्सार जाँच पास गरी बाहिरिएको करिव १ क्विन्टल सुन सहित २ जनालाई पक्राउ गरेको थियो । त्यसपछि बुधवार र विहीवारको अनुसन्धानमा एक भारतीय र एक चिनियाँ गरी आठ जना सुन तस्करी प्रकरणमा पक्राउ परेका थिए । विभागले अनुसन्धानका क्रममा विमानस्थल भन्सार अधिकृत चन्द, खरिदारद्वय ढकाल र श्रेष्ठलाई यसअघि नै नियम्बन गरेको थियो । ती निलम्बित ३ कर्मचारी र अन्य ३ एजेन्टलाई हिजो आइतबार पक्राउ गरिएको हो । यस अघि विभागले सुन तस्करका एजेन्टको आशंकाका लाजिम्प्राटको कम्फर्ट अपार्टमेन्टमा बस्दै आएका भारतीय नागरिक थुत्तेन छिर्डि र एयर चाइनाबाट चीन भाग्न लागेका अर्का एजेन्ट चिनियाँ नागरिक ३६ वर्षीय जेक्युयाङ लीन विमानस्थल अध्यागमन डेस्कबाट पक्राउ परेका थिए । ती दुवै विदेशी सुन तस्करीमा संलग्न मुख्य गिरोहका सहयोगी रहेको अनुसन्धानबाट खुल्न आएको छ ।

विभेदकारी...

निर्मित-निर्देशित थुप्रै विभेदकारी कानुनहरूको निरन्तरता आजको गणतान्त्रिक मुलुकको असत्य विडम्बना हो ।

धर्मनिरपेक्षता (षड्यन्त्रपूर्ण सनातनि धर्म रक्षाको नाममा)को धञ्जी उडाउँदै आज पनि उत्पीडित राष्ट्र, जाति, आदिवासी जनजाति, दलित, मुस्लिम र सीमान्तकृत समुदाय माथि पटकपटक विभेदकारी कानुन लादेर जेलनेल, धरपकड, हत्या र बर्बर दमन जारी नै रहेको छ ।

जस्तो कि, आदिवासी जनजाति, दलित, मुस्लिम आदि समुदायले मासुजन्य आहारको रूपमा उपभोग गर्दै आएको गाई-गोरुलाई कथित 'राष्ट्रिय जनावर'को गलत तर्क गर्दै गाई-गोरु वध गरेबापत हालको मुलुकी अपराध (संहिता) ऐन, २०७४, भाग २, परिच्छेद-२७ मा 'गाई, गोरु मार्न वा कुट्न नहुने' भन्दै तीन वर्ष कैद र तीस हजार जरिवानासम्मको दण्ड सजायको व्यवस्था गरेको छ । सो दण्ड सजायको व्यवस्था व्यक्ति को न्यूनतम खाद्य एवम् उपभोग गर्न

पाउने सम्बन्धी मानवअधिकार र मौलिक हकको ठाडो हनन् हो ।

ग । इ । - ग । े । रु काटेको अभियोगमा राज्यले दैनिकजसो आदिवासी जनजाति, दलित, मुस्लिम समुदायका निदोष व्यक्तिहरूलाई गिरफ्तार गरेर चरम यातना सहित हिरासत र जेलमा कैद गर्ने काम जारी राखेको छ । विडम्बना ! हिजो निर्वाचनमा आदिवासी जनजाति, दलित, मुस्लिम लगायतका उत्पीडित समुदायका माग र मुद्दालाई भजाइ निर्वाचित भएर गएका जनप्रतिनिधिहरु आज सदन र सरकारमा पुगेर किन चुपचाप बसिरहेका छन् ? विभेदकारी कानुन विरुद्ध संघीय सदनमा किन बोलिरहेका छैनन् ? विभेदकारी ऐन /कानुन संशोधनका लागि संघीय संसदबाट किन दबाव दिइरहेका छैनन् ? जस्ता प्रश्न राख्दै आफ्नो समुदाय, जनता र मतदातामाथि राज्यले विभेदकारी कानुन लादेर अन्याय गरिरहँदा पनि संघीय संसदमा कुरा नउठाउने, जनताको पक्षमा नबोल्ने प्रतिनिधिसभा सदस्यहरुविरुद्ध खबरदारी गर्न र दबाव दिन जरुरी भएको उल्लेख छ । पहिलो चरण अन्तर्गत प्रतिनिधिसभा संघीय संसदमा प्रतिनिधित्व गर्ने आदिवासी जनजाति, दलित, मुस्लिम लगायतका समुदायको प्रतिनिधित्व गर्दै संघीय संसदमा पुगेका र हिजो दश वर्षे जनयुद्धको नेतृत्व गरेर आएका प्रतिनिधिसभा सांसदहरूलाई तत्काल यो विषयमा संसदमा कुरा उठाउन दबाव स्वर्प तल राखिएका मोबाइल नम्बर तथा फेसबुक, मेसेन्जर, ट्वाट्स्याप, भाइबर आदिबाट एकैखाले निम्नानुसारको मेसेज गर्न “विभेदकारी कानुन खारेजी संघर्ष समिति”को तर्फबाट उत्पीडित राष्ट्र एवम् समुदायका जनता, नागरिक समाज, मानवाधिकारकमी र समग्र न्यायप्रेमी, प्रगतिशील र क्रान्तिकारी जनसमुदायमा हार्दिक अपिल गर्दछौं भनिएको छ । “गौबध (गाई माँने) मुद्दामा “३ वर्ष कैद र ३० हजार” जरिवाना सहितको दण्ड-सजायको ऐन (कानुन) खारेजको लागि संसदमा तपाईं कहिले बोल्नुहुन्छ ? के तपाईंलाई हामीले जिताएर पठाएको विभेदकारी कानुन संरक्षणको लागि हो ? हामी माथि हिंर रात, जेल-नेल र हत्कडी कहिलेसम्म ? जवाफ चाहियो ।

प्रधानमन्त्री....

मुलुकको अध्यक्षको हैसियतमा आज सोमवार सम्मेलनको उद्घाटन सत्रलाई सम्बोधन गर्ने कार्यसूची छ । त्यस्तै विद्यालय भोजनको एजेन्डा रहेको छुट्टै सत्रलाई र भोलि मङ्गलवार भने खाद्य प्रणाली परिवर्तनको एजेन्डाको सत्रमा पनि अध्यक्ष राष्ट्रको हैसियतमा प्रधानमन्त्रीले सम्बोधन गर्ने कार्यक्रम छ ।

मन्त्रिपरिषद्को गत बुधवार बसेको बैठकले सो सम्बन्धी निर्णय गरेसँगै परराष्ट्र मन्त्रालयले भ्रमण बारे थप जानकारी गराएको छ । प्रधानमन्त्री प्रचण्डले कार्यक्रममा खाद्य तथा कृषि सङ्गठन (एफएओ)का महानिर्देशक, विश्व खाद्य कार्यक्रमका कार्यकारी निर्देशक, कृषि विकासका लागि अन्तर्राष्ट्रिय कोषका अध्यक्ष (डब्लुएफपी) लगायत उच्च तहका विशिष्ट व्यक्तिहरूसँग द्विपक्षीय भेटवार्ता गर्ने कार्यक्रम रहेको छ ।

यस विच प्रधानमन्त्री दाहालले गैरआवासीय नेपाली संघ, इटालीले आयोजना गर्ने कार्यक्रममा पनि सहभागी हुने कार्यक्रम तय भएको छ । सो क्रममा प्रम प्रचण्डले इटालीमा रहेका नेपाली समुदायसँग अन्तरक्रिय गर्ने छन् ।

प्रधानमन्त्री प्रचण्डले इटालीको भ्रमण कार्यक्रम सकेर साउन १२ गते स्वदेश फर्किने छन् ।

राना..

साउन १ गते नै राना गाउँमा सावनको डोला (पिड) हालेका छन् । आदिवासी राना समुदायले साउनमा मनाउने गरेको तीज पर्व यस वर्ष मलामासका कारण भदौ २ गते मनाउने निर्णय गरेको बताएका छन् । उनीहरूले तीज अघि नै राना समुदायमा सावनको डोला राख्ने चलन रहेको छ । आदिवासी रानाहरु विशेषगरी दिदी-बहिनीले पिडमा मच्चिदै माझिलक गीत गाउने गरेको बताउँछन् । आदिवासी राना समुदायका महिलाहरूले दाजु-भाइ र भतिजाहरुको दीर्घायुका लागि व्रत बसेर तीज मनाउने प्रचलन रहेको पनि बताइन्छ । छुट्टै पहिचान र मौलिक संस्कृति रहेको राना थारू समुदायमा तीज पर्व आउन एक

महिना अगावै दिदी-बहिनीको घरमा गएर निम्ता दिने र तीज पर्व मनाउने चलन रहेको छ । आदिवासी राना समुदाय साउन महिनाभर सावनकी डोला मनाउँदछन् । एक स्थानीय महिलाले जानकारी दिए अनुसार सावनकी डोलामा दिदी-बहिनी तथा साथी-भाइसँग रमाइलो हुन्छ । छुट्टै पहिचान र मौलिक संस्कृति रहेको राना समुदायमा पछिल्लो समय सावनको डोलाको महत्व र परम्परागत मान्यता नयाँ पुस्तामा पुस्तान्तरण हुन नसकेको राना समुदायका अग्रजहरु बताउँछन् । आदिवासी राना समुदायका पर्वहरु पुस्तान्तरण हुन नसकेको राना समुदायका अग्रजहरु को ठहर छ । उनीहरूका अनुसार बदलिँदो समयसँगै हाम्रा पर्वहरु पनि लोप हुन थाल्नुका साथै पिड राख्न काठ पाउने मुस्किल पर्ने बताउदै अहिलेका युवालाई यस प्रति चासो नभएको त्यसमा पनि धेरै रोजगारीका लागि देश-विदेशमा छन् । आदिवासी राना समुदायका परम्पराहरु अन्य समुदायको भन्दा पृथक भएकोले पुस्तान्तरण हुनु जरुरी छान्छन् ।

मन्त्रीले....

गनै, धेरै भाषण गर्ने अनि कहिलेकाहीँ धेरै बोल्दा कुरो बिग्रिने गरेको बताए । यसैगरी मन्त्री राईले भने, 'मेरो अनुभवले के बताउँछ भने हामी काम कम गर्छौं, भाषण धेरै गर्छौं अनि धेरै कुरा बोलेर धेरै कुरा बिगारिराखेका पौन हुन्छौं ।

मन्त्री राईले आफूलाई पार्टीका नेताहरुदेखि पत्रकार र शुभचिन्तकहरुले पटकपटक मिडियामा अन्तर्वाता दिनुपर्‍यो, मिडियामा देखिनु प-यो भनेर सुभाव दिने गरेको प्रसंग कोट्याउँदै आफू अहिले कार्यकारी पदमा रहेकोले मिडियामा अन्तर्वाता वा सार्वजनिक कार्यक्रममा जाने भन्दा पनि मन्त्रालयमा बसेर जनताको सेवाको काममा नै लाग्ने प्रष्ट पारे । मन्त्री राईले यतिखेर आफूलाई भाषण गर्ने कार्यक्रममा नबोलाउन आग्रह गर्दै भने, 'मैले यहीँ तर्कका आधारमा जे यहाँहरूलाई निवेदन गरें, मलाई भाषण गर्ने ठाउँमा धेरै नकुदाउन् । मैले त घरमा बसेर पनि फाइल पढ्नुपर्छ, समय थोरै छ, धेरै काम गर्नुछ ।' जनताको सेवाको लागि राजनीति गर्छु भनेर लागिसकेपछि वीसै दिन बस्त्रा पनि दुइटो राम्रो काम गरौं भन्ने भावना हुने बताउदै म भन्दा अगाडि मान्य शिशिर खनालजी हुनुहुन्थ्यो शिक्षामन्त्री । उहाँले त मन्त्रालयको बिफिङ पनि सिध्याउन पाउनुभएन । वाइसै दिनमा सरकार छोड्नु पर्ने अवस्था भयो, 'यो सब राजनीतिक अस्थिरताको कारणले हो ।' उनले मन्त्रालयका फाइल अति संवेदनशील हुने र कुनै बेला एक घन्टा अगाडि सदर गर्दा त्यो एउटा समुदाय वा वर्गको प्रगतिमा ठूलो निष्णय हुन सक्ने बताए । त्यस्तै मन्त्री राईले पार्टीका नेताहरु, सांसदहरु र जनताको प्रतिनिधित्व गर्ने संस्थाका प्रतिनिधिहरूले भाषण गरी विचारको माध्यमबाट सरकारलाई सुधार्न वा निर्देशित गर्नु पर्ने बताउदै कानुन व्यवसायीहरु बौद्धिक भएको हुनाले भिडतन्त्रको मनोविज्ञानबाट निर्देशित हुन नहुने बताए । उनले पार्टीको विचार, सिद्धान्त र नीति मात्रै ठिक भएर नहुने नेतृत्वको शैली र तरिका पनि ठिक हुनुपर्ने बताए । 'द्वन्द्वतात्मक भौतिकवादले हरेक वस्तुको परिणामलाई निर्धारण गर्ने तत्व आन्तरिक हुन्छ भन्छ,' जसपा नेपालका संघीय परिषद् अध्यक्षसमेत रहेका मन्त्री राईले भने, 'हाम्रो विचार ठिक छ, सिद्धान्त ठिक छ, कार्यशैली र हामीले हिँड्ने तरिकालाई पनि ठिक गर्न सक्थौं भने हामीलाई रोक्ने कसैको तागत नहुने बताए ।

यसैगरी जसपाका केन्द्रीय कार्यकारिणी सदस्य तथा सांसद सुशीला श्रेष्ठले संघीय कानुन व्यवसायी संघमा आबद्ध अधिवक्ताहरुले कानुनका ठेलीहरुका साथै पहिचान र समावेशिताको ठेली पनि बोकिरहेको बताउदै

हाल देशमा भ्रष्टाचार र अनियमितता बढेकोले हरेक कानुन व्यवसायीहरुले हरेक विषयमा बहस गर्नु पर्ने बताइन् ।जसपाका राजनीतिक समिति सदस्य तथा प्रवास विभागका इन्चार्ज आडकाजी शेर्पाले पहिचानको मुद्दा हात्तीको देखाउँने दाँत र खाने दाँतजस्तो हुन नहुने बताउदै पहिचानको मुद्दा नेपालमा जीवित रहेको तर पार्टीले विधान अनुसार संगठन निर्माण गर्न नसकेको गुनासो गरे । नेपाल बार एसोसिएसनकी उपाध्यक्ष आशा राईले न्यायधीश नियुक्तिमा समावेशी हुनुपर्छ भन्ने आवाज

उठाइरहेको जानकारी दिइन् । जसपाबाट वारमा आफू एकैले भए पनि डटेर मुद्दा उठाइरहेकी पनि बताइन् । सम्मेलनको दोस्रो दिन पनि बन्दसत्रअघि शिवपुरीस्थित नाभा रिसोर्टमा संघका अध्यक्ष दिपक राईको सभापतित्वमा सञ्चालन भएको औपचारिक कार्यक्रमसँगै अधिवक्ता दिपक राईकै अध्यक्षतामा नयाँ कार्यसमिति चयन भएको छ ।

मौद्रिक..

बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका लागि अलग्गै नियमनकारी निकाय गठन गरिने व्यवस्था मौद्रिक नीतिमा गरिएको छ । विद्युतीय माध्यमबाट राजश्व भुक्तानीमा जोड दिइने भएको छ । इण्डिया बाहेक अन्य मुलुकको भ्रमणमा जाने नेपालीहरूलाई राहदानी देखाएर २,५०० डलरसम्म सटहीको सुविधा दिइने नीति छ। विदेशी मुद्रामा लिइएको ऋण नेपाली मुद्रामा भुक्तानी गर्न सकिने अहिलेको व्यवस्था हटाइएको छ । नीतिगत दरलाई ५० आधार बिन्दुले घटाएर ६.५ प्रतिशत कायम गरिएको छ। बैकदरलाई ७.५ प्रतिशतमा यथावत राखेर निक्षेप संकलन बोलकबोल दरलाई ५.५ प्रतिशतबाट घटाएर ४.५ प्रतिशत कायम गरिएको छ ।मुद्रास्फीतिलाई ६.५ प्रतिशतभित्र कायम राख्न मौद्रिक विस्तारबाट मूल्यमा चाप पर्न नदिने गरी मौद्रिक व्यवस्थापन गरिने मौद्रिक नीतिमा उल्लेख छ ।

राष्ट्रपति....

आइपुगेका हुन्। सो अवसरमा नेपालका लागि चिनियाँ राजदूत चेन सोङ सहितको प्रतिनिधिमण्डलका सदस्यको उपस्थिति रहेको थियो भने, परराष्ट्रविज्ञ चालिसे, राष्ट्रपति कार्यालय सचिव डिल्लीराज शर्मा, परराष्ट्र मन्त्रालयका चाइना डेक्स प्रमुख लोकबहादुर थापा लगायतको सहभागिता रहेको थियो ।

नक्कली.....

इन्जिनियर अमृतकुमार दाहाल र तत्कालीन खानेपानी तथा सरसफाइ प्राविधिक दीलकुमार बृढाथोकीलाई रु चार लाख ७७ हजार आठ सय ९९ रुपैयाँ विगो असुलउपर गरी सजायको माग दावी गरिएको छ । त्यस्तै नेपाल विद्युत प्राविधिकरणका ओखलढुङ्गा वितरण केन्द्रका तत्कालीन कार्यालय प्रमुख सजिव साह, भण्डार प्रमुख वीरबहादुर राई र नभामी सन्पायर्सका प्रोप्राइटर सञ्जीवकुमार यादव विरुद्ध मुख्य प्रतिवादीहरूलाई हुने सजाय बराबर सजाय गरी विगोसमेत असुल उपर गर्ने मागदावी गरी हिजो विशेष अदालतमा आरोपपत्र दायर गरिएको छ ।

बडा १० मा विद्युत् पोल तार र ट्रान्समिटर खरिद योजनामा भ्रष्टाचार गरेको भनि परेको उजुरी निवेदन माथि आयोगले अनुसन्धान गरेको थियो । अनुसन्धानबाट बडा १० मा विद्युतीकरणको कार्यका लागि तार, पोल ट्रान्सफर्मर खरिद एवं निर्माण आयोजनामा नि:शुल्क प्राप्त तथा खरिद नै नगरिएको सामग्रीको उनीहरूले नक्कली बिल बनाएको आयोगले ठहर गरेको छ । अख्तियार स्रोतका अनुसार सोही बिल बमोजिमको गलत प्रतिवेदन तयार गरेर भुक्तानी नै गर्न नमिल्ने रकम भुक्तानी गरेको पाइएको बताइएको छ ।

नेपाली.

नेपाली आमसञ्चारमा आगामी दिनमा बालबालिका सम्बन्धी कभरेज बढाउन पत्रकारहरुबीच बालअधिकारका बारेमा जानकारी बढाउन आवश्यक ज्ञान, सीप र नैतिक पक्ष, वैचारिक आदानप्रदान, क्षमता अभिवृद्धिका लागि छलफलको क्रम अब्भ बढाउनुपर्ने बताए ।

उनले बाल अधिकारकमी र विज्ञहरुको विचार आलेख तयारी गरी सञ्चारमाध्यमलाई उपलब्ध गराएर सार्वजनिक वृत्तमा बालबालिकाका सवाललाई मुखरित गर्नुपर्ने बताएका छन् । उनले नेपाल पत्रकार महासंघ, प्रेस काउन्सिल नेपाल र राष्ट्रिय बाल अधिकार परिषदबीच बाल मैत्री मिडिया कभरेजको सारभूत रुपमा अभिवृद्धि गर्न समन्वय र सहकार्य हुन जरुरी रहेको पनि कार्यक्रममा जानकारी दिए ।

उनले अखवारमा प्रकाशित सामग्रीका २ प्रतिशत मात्र पूर्णतः बालबालिकामा केन्द्रीत भएको बताउँदै केन्द्रीकृत छलफल देशका सबै प्रदेशको प्रतिनिधित्व हुनेगरी बालअधिकारकमी र विज्ञ) गरी अनलाइनका समाचारमा पनि विचार आलेख, सम्पादकीय तथा अन्तरवार्ताको गुणात्मक तथा परिमाणात्मक पक्षको अध्ययन गरी बढाउन सकिने बताए । कार्यक्रममा विशेष अतिथि राष्ट्रिय समाचार समितिका अध्यक्ष धर्मेन्द्र भ्नाले बालबालिकामा केन्द्रीत समाचार मिडियामा स्थान दिएको हुनाले अखवारमा प्रकाशित सामग्रीका २ प्रतिशत मात्र नहुनुपर्ने बताए ।

उनले सञ्चारमाध्यमले बालबालिका सम्बन्धी मात्र समाचार हेर्ने पत्रकारको व्यवस्था गर्नुपर्ने पनि बताए । साथै बालअधिकारकमीहरूले बालबालिका सम्बन्धी मात्र समाचार लेख्ने पत्रकारलाई संगठन गर्नुपर्ने धारणा राखेका थिए । साथै उनले बालबालिका सम्बन्धी कलम चलाइ रहेका अधिकारकमी तथा लेखकका सामग्री (विचार, आलेख, समाचार) लाई राखसले प्राथमिकता दिइने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे ।

आदिवासीको...

विशेष गरेर एमाले, माओवादीहरु आदिवासी जनजातिको हकमा पछि हट्ने गरेको सभापति घर्तीको आरोप थियो । उनले वास्तवमा नेपाली काँग्रेस बिपीका पाला देखिने आदिवासी जनजाति मैत्री थियो र छ,त्रआगामी दिनमा पनि आदिवासी जनजाति हकहितका लागि काँग्रेस पार्टी बाहेक अरुले गर्दैन त्यसैले लोकतान्त्रिक आदिवासी जनजाति महासंघले गत असारमा आयोजना गरेको प्रशिक्षण कार्यक्रमबाट तयार गरेको घोषणापत्र पार्टीलाई बुझाएको घोषणापत्र पार्टीले कार्यान्वयन गर्नेमा ढुक्क भएको बताउँदै महासंघका सभापति घर्तीले बिपीको चर्चा गर्दै व्यक्तित्व, स्वाभिमान र राष्ट्रियता थियो ।

अहिलेका कुनै पनि नेतामा नभएको सभापति घर्तीको भनाइ थियो । भारतका तत्कालीन प्रधानमन्त्री जोरुलाल नेरूले नेपाल, भुटान र सिक्किमलाई कुनै पनि विदेशी शक्तिले आक्रमण गरे त्यो भारतलाई गरेको सरह हुने अभिव्यक्ति दिएपछि बिपी प्रधानमन्त्री हुँदा विज्ञप्ति मार्फत अभिव्यक्ति सच्याउन आग्रह गरेको बताए । तत्कालीन प्रधानमन्त्री बिपीको आग्रहलाई आत्मसात् गर्दै भारतीय प्रधानमन्त्री नेरूले अभिव्यक्त गलत भएको स्वीकारेको बताउँदै बिपीले सार्वभौम नेपाल माथि अरूको दबदबा हुन नदिएको

अर्को एउटा दाहरण चाइनासंगको सीमा विवादमा माओत्सेतुडलाई भनेर हल गरेको छ ।भ्र्म नेपाली काँग्रेसले ल्याएको आर्थिक नीति अनुसार अहिले गाउँ गाउँमा विकास पुगेको सभापति घर्ती बताए । उक्त आर्थिक नीति अब समयानुकूल परिवर्तन गरेर पार्टी अगाडि बढ्नुपर्ने महासंघ सभापति घर्तीको भनाइ छ । यस्तै कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि सहरी विकास मन्त्री सीता गुरुङले बिपीका बारेमा चर्चा गर्दै आदिवासी जनजातिहरूको संरक्षण काँग्रेसले गर्ने बताए । प्रमुख अतिथि मन्त्री गुरुङले लोकतान्त्रिक आदिवासी जनजाति महासंघ काठमाडौँलाई विशेष धन्यवाद समेत दिइन् । त्यसैगरी कार्यक्रममा बागमती प्रदेशका सांसद विमल ठकुरी, गोकर्णेश्वर नगरपालिकाका मेयर दीपक रिसाल, नेपाली काँग्रेस महासमिति सदस्य सृजना सिँह, लोकतान्त्रिक महासंघ काठमाडौँका सभापति प्रवीण बहादुर भडेल, सचिव मोहन तामाङ लगायतले मन्तव्य राखेका थिए । कार्यक्रमका संयोजक विकास खड्गीको सभापति रहेको कार्यक्रमलाई लोकतान्त्रिक आदिवासी जनजाति महासंघ काठमाडौँका सचिव तेम्बा लामाले सञ्चालन गरेको कार्यक्रम अघि शान्तिपूर्ण -याली निकालिइएको थियो ।

नापतौलमा.....

‘अनुगमनका क्रममा कतिपय व्यापारीले यन्त्रको दर्ता नगराएको र दर्ता गरेका व्यापारीले पनि नवीकरण नगरेको भेटिएको छ,’ उनले भने। कार्यालयले आव २०७९/८० मा ३ हजार ४४० व्यापारीलाई नापतौल तथा नाप्ने-तौलने यन्त्र प्रयोग गर्न अनुमति प्रदान गर्नुका साथै इजाजतपत्र नवीकरणसमेत गरेको छ। प्रमुख भ्काका अनुसार सीमित स्रोतसाधनका बीच पनि कार्यालयले नापतौलसम्बन्धी ७७ पटक एकल र ६३ पटक संयुक्त रुपमा बजार अनुगमन गरेको थियो। आव २०७९/८० मा ८ हजार ८५८ व्यापारीले नापतौल तथा नाप्ने-तौलने यन्त्र जाँच तथा नवीकरण गरेका छन्। सोही अवधिमा ६ हजार ८३७ ट्याक्सीको मिटर जाँच गरेको छ।

कार्यालयले आव २०७८/७९ मा अनियमित नापतौल तथा नाप्नेतौलने यन्त्र प्रयोग गरी ठगी गर्ने ८ हजार ८५१ व्यापारीलाई कारवाही गरेको थियो भने एक हजार ५०९ व्यापारीलाई नापतौल तथा नाप्ने-तौलने यन्त्र प्रयोग गर्न अनुमति प्रदान गर्नुका साथै इजाजतपत्र नवीकरण गरेको थियो। आव २०७८/७९ मा ६ हजार ६२६ ट्यक्सीको मिटर जाँच गरेको कार्यालयका सूचना अधिकारी नीराजन पुडासैनीले जानकारी दिए। कार्यालयले एक करोड ८५ लाख ५४ हजार रुपैयाँ राजस्व संकलन गरेको थियो।

‘जानीजानी सेवाग्राहीलाई ठगी गर्ने क्रम बढेकाले कारवाहीलाई प्राथमिकता दिएका छौं,’ उनले भने, ‘नियतवश आम उपभोक्तालाई ठगी गर्ने जोकोहीलाई पनि कारवाहीको दायरामा ल्याउँछौं।’ कार्यालयले आव २०७९/८० मा दुई करोड नौ लाख रुपैयाँ राजस्व संकलन गरेको छ। कार्यालयले काठमाडौँ, भक्तपुर, ललितपुर, काभ्रेपलाञ्चोक, सिन्धुपाल्चोक, दोलखा, धादिङ, नुवाकोट र रसुवामा नापतौलको अनुगमन तथा गल्ती गर्नेलाई कारवाही गर्दै आएको छ।

डेंगीबाट बच्ने उपायहरु:

- विहान, दिउँसो तथा साँझको समयमा लामखुट्टेको टोकाईबाट डेंगी लाग्न सक्दछ ।
- लामखुट्टेबाट बच्न पूरै शरिर ढाक्ने लुगा लगाऔ ।
- घर, कार्यस्थल र सार्वजनिक स्थानमा पानी जम्न नदिऔ ।
- पानी राखेको भाँडालाई छोपेर राखौ ।
- दिउँसो पनि लामखुट्टे भगाउने धूप वालौ र लामखुट्टेको टोकाईबाट बच्ने मलम लगाऔ ।
- घरभित्र लामखुट्टे छिर्न नसक्ने गरी झ्याल ढोकामा जाली वा सुत्ने बेलामा झुल लगाएर सुतौ
- अर्घ्योरा कुना–काप्चामा किटनाशक औषधि छर्कने गरौ ।
- कम्तीमा हप्ताको एक पटक एयर कुलर, पानी ट्यांकी, फूलदानी, गमलामा राखिएका प्लेटह राम्ररी सफा गरौ ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड